

Účast veřejnosti v územním plánování

Bc. Michaela Slováčková

Diplomová práce
2013

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michaela Slováčková**
Osobní číslo: **M11351**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Účast veřejnosti v územním plánování**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte cíle a metody práce, včetně rešerše odborné literatury.
- Charakterizujte základní pojmy, principy a právní rámec územního plánování.
- Popište proces zapojení veřejnosti v územním plánování.

II. Praktická část

- Analyzujte účast veřejnosti na konkrétních příkladech ZÚR a ÚP.
- Realizujte dotazníkové šetření mezi občany vybrané obce.
- Na základě získaných poznatků vymezte klady a zápory současné právní úpravy a aplikační praxe a formulujte doporučení k zlepšení současného stavu.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

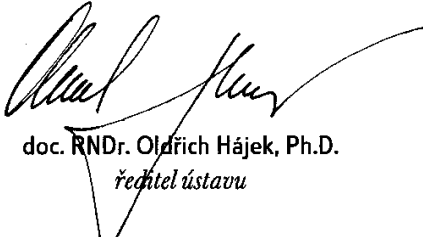
BÁRTOVÁ, Hana a Miroslav RŮŽIČKA. Územní plánování a doprava. 1. vyd. Praha: ABF - Arch, 2008, 128 s. ISBN 80-7066-821-0.
MAIER, Karel. Udržitelný rozvoj území. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.
MAREK, Karel a Petr PRŮCHA. České stavební právo v evropském kontextu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 451 s. ISBN 978-80-210-4958-1.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jiří Zicha, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **17. června 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **12. srpna 2013**

Ve Zlíně dne 17. června 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 12.8.2013

Renata Loral

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá možnostmi veřejnosti účastnit se procesů územního plánování. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část diplomové práce obsahuje charakteristiku pojmů vztahujících se k územnímu plánování, právní rámec a popis možností účasti veřejnosti v územním plánování. Praktická část se věnuje analýze konkrétních případů účasti veřejnosti v územním plánování ve Zlínském kraji a městě Zlíně. Její součástí je také vyhodnocení dotazníku týkajícího se informovanosti občanů města Zlína o možnosti účasti v procesech územního plánování a na jeho základě jsou vymezeny návrhy ke zlepšení stávající situace. Poslední kapitola se věnuje zhodnocení právní úpravy a aplikační praxe na základě provedené analýzy a obsahuje také návrhy na zlepšení aktuálního stavu.

Klíčová slova: územní plánování, účast veřejnosti, stavební zákon, územní plán, zásady územního rozvoje kraje

ABSTRACT

This thesis is engaged public's ability to participate in the planning process. The work is divided into two parts - theoretical and practical. The theoretical part of the thesis contains the characteristics of terms related to spatial planning, legal framework and a description of the public participation in spatial planning. The practical part is devoted to the analysis of concrete cases of public participation in spatial planning in the Zlín Region and the town of Zlín. It also includes the evaluation of questionnaire on the awareness of the citizens of the city of Zlín about the possibility of participation in the spatial planning process, and based on questionnaire I defined proposals to improve the current situation. The last chapter presents an evaluation of legislation and practical application on the basis of the analysis and also contains proposals to improve the current situation.

Keywords: spatial planning, public participation, building act, land use plan, principles of territorial development region

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce JUDr. Jiřímu Zichovi, Ph.D. za odborné vedení, připomínky a cenné rady, které mi při zpracování práce poskytl a také všem, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 CÍLE A METODY PRÁCE	11
2 UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ	13
2.1 ZÁKLADNÍ POJMY	13
2.2 PRÁVNÍ RÁMEC ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ.....	14
2.3 CÍLE A ÚKOLY ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ	15
2.4 ORGANIZAČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ.....	17
2.5 NÁSTROJE ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ.....	20
2.5.1 Územně plánovací podklady.....	20
2.5.2 Politika územního rozvoje	21
2.5.3 Územně plánovací dokumentace.....	22
3 ÚČAST VEŘEJNOSTI V ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ	23
3.1 LEGISLATIVNÍ VÝCHODISKA ÚČASTI VEŘEJNOSTI V ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ.....	23
3.2 METODY INFORMOVÁNÍ VEŘEJNOSTI.....	25
3.3 VEŘEJNOST A POLITIKA ÚZEMNÍHO ROZVOJE	26
3.4 VEŘEJNOST A ZÁSADY ÚZEMNÍHO ROZVOJE	27
3.5 VEŘEJNOST A ÚZEMNÍ PLÁN	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 ÚČAST VEŘEJNOSTI V KONKRÉTNÍCH PŘÍPADAČH ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ	35
4.1 ÚČAST VEŘEJNOSTI U AKTUALIZACE ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE ZLÍNSKÉHO KRAJE	35
4.2 ÚČAST VEŘEJNOSTI U POŘÍZENÍ NOVÉHO ÚZEMNÍHO PLÁNU MĚSTA ZLÍNA	41
4.3 ROZHOVOR SE ZÁSTUPCEM OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ KLIDNÁ BŘEZNICKÁ.....	46
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ A NÁVRHY TÝKAJÍCÍ SE INFORMOVANOSTI O ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ	49
5.1 NÁVRHY NA ROZŠÍŘENÍ INFORMOVANOSTI VEŘEJNOSTI O ÚČASTI V ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ	55
6 ZHODNOCENÍ SOUČASNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY A APLIKAČNÍ PRAXE A NÁVRHY NA JEJICH ZLEPŠENÍ	58
6.1 ZÁSADNÍ ZMĚNY PŘED A PO NOVELIZACI STAVEBNÍHO ZÁKONA	60
6.2 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY TÝKAJÍCÍ SE ÚČASTI VEŘEJNOSTI V ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ	62
ZÁVĚR	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	67
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	72
SEZNAM OBRÁZKŮ	73
SEZNAM TABULEK	74
SEZNAM PŘÍLOH	75

ÚVOD

V diplomové práci se zabývám účastí veřejnosti v procesu územního plánování. V posledním desetiletí se udála spousta změn, které přispěly ke zkvalitnění a účinnosti veřejné správy v České republice. Cílem pro občany je přístupná a transparentní veřejná správa. Jednou z možností, kde se občané mohou participovat, je územní plánování. Jejich podněty ke konkrétním záměrům mohou přispět k rozvoji konkrétních míst a mohou eliminovat rizika vyplývající ze špatných rozhodnutí. Občané tak fungují jako kontrolní mechanismus a zároveň jako nástroj pro nové myšlenky. Avšak pro zapojení široké veřejnosti do procesu územního plánování jsou důležité informace a publicita, která u územního plánování jistě nedosáhla hranice maximálních možností.

Cílem práce je na základě analýzy konkrétních případů účasti veřejnosti v územním plánování zhodnotit právní úpravu a aplikační praxi a podat návrhy na zlepšení současného stavu. Druhým cílem je, na základě vyhodnoceného dotazníku týkajícího se informovanosti občanů o možnosti účasti v procesu územního plánování, formulovat doporučení pro zlepšení aktuálního stavu.

V teoretické části diplomové práce se věnuji základním pojmům územního plánování, je zde popsán právní rámec, cíle a úkoly, organizační a institucionální rámec a nezbytnou součástí jsou podrobně rozepsány nástroje územního plánování. V další kapitole teoretické části se zabývám účastí veřejnosti při přijímání či aktualizaci územně plánovací dokumentace a nejsou zde opomenuta ani legislativní východiska týkajícího se tématu.

V praktické části se nejprve věnuji analýze konkrétních případů účasti veřejnosti v územním plánování. Situace byly vybrány dle jejich atraktivity a s ohledem na místo kde žiji, tedy ze Zlínského kraje. Konkrétně jsou to případy týkající se aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje a aktualizace Územního plánu města Zlína. Součástí analýzy jednoho případu je také rozhovor s předsedou občanského sdružení. Další složkou praktické části je dotazník týkající se informovanosti veřejnosti o účasti v územním plánování. Také na základě vyhodnoceného dotazníku jsou navržena doporučení pro vylepšení dané situace. V poslední kapitole práce jsem zhodnotila na základě analýzy právní úpravu a aplikační praxi a součástí této kapitoly jsou návrhy ke zlepšení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍLE A METODY PRÁCE

První kapitola diplomové práce se zabývá vymezením hlavního a dílčích cílů práce a charakteristikou hlavních metod, které byly v této práci použity. Metody práce slouží k objektivnímu dosažení stanovených cílů. Hlavním cílem práce je podat ucelený přehled o možnostech účasti veřejnosti v územním plánování, analyzovat konkrétní případy a stanovit návrhy k zlepšení situace.

Dílčí cíle teoretické části:

- Definovat základní pojmy územního plánování
- Charakterizovat právní rámec územního plánování
- Popsat proces zapojení veřejnosti v územním plánování

Dílčí cíle praktické části:

- Analýza účasti veřejnosti na konkrétních příkladech ZÚR a ÚP ve Zlínském kraji
- Vyhodnocení dotazníku mezi občany města Zlína a návrhy na zlepšení
- Zhodnocení právní úpravy a aplikační praxe s návrhy na zlepšení aktuální situace

Rešerše

Rešerši můžeme charakterizovat jako soupis literatury k danému tématu. Shromáždění literatury je základním předpokladem k vytvoření práce. Příprava rešerše zahrnuje několik kroků, mezi něž patří: formulace rešeršního dotazu, výběr informačních zdrojů, vyhledávání v katalozích, a získané výsledky je třeba zhodnotit a vybrat jen ty relevantní. (ÚK ČVUT, © 2010)

Analýza a syntéza

Analýzou se rozumí myšlenkové rozložení zkoumaného předmětu, jevu nebo situace na jednotlivé části, které se stávají předmětem dalšího zkoumání. Jev jako celek poznáme lépe díky hlubšímu poznání dílčích částí. Cílem analýzy je odhalit zákonitosti fungování systému. Syntézou se rozumí myšlenkové spojení jednotlivých částí v celek, kdy sledujeme vzájemné podstatné souvislosti mezi jednotlivými složkami jevu. Oba postupy se prolínají a doplňují. (Synek et al., 2002, s. 20)

Kvalifikovaný rozhovor

Součástí diplomové práce je rozhovor s předsedou občanského sdružení Klidná Březnická panem Miroslavem Machem. Rozhovor slouží k doplnění informací na dané téma. V tomto případě se jednalo o individuální, polostandardizovaný rozhovor.

Dotazníkové šetření

Nezbytnou součástí mé práce je dotazníkové šetření. Dotazníkové šetření je jednou z často užívaných metod jak získat požadované informace. V tomto případě se jedná o dotazník s uzavřenými otázkami. Dotazník byl rozeslán jak formou elektronického dotazování, tak formou osobního dotazování, která byla využita u starších občanů.

2 UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

Udržitelný rozvoj území je v České republice od roku 2006 velmi probíraným tématem, díky přijetí stavebního zákona. Jedná se o zlepšování životní úrovně lidí zejména s ohledem na zachování přírodních hodnot. Dle ustanovení § 18, odstavce 1, zákona č. 183/2006, o územním plánování a stavebním řádu, udržitelný rozvoj spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života budoucích. (Česko, 2006)

Udržitelný rozvoj je také jedním z cílů územního plánování, cíle budou detailně popsány v jedné z následujících kapitol.

Jedním z hlavních úkolů územního plánování je ochrana a rozvoj hodnot území, zároveň je tento úkol nezbytnou podmínkou pro udržitelný rozvoj území.

Územní plánování může přispět k tvorbě sociálních a ekonomických hodnot, spojených s občanskými, dopravními nebo technickými infrastrukturami. (Maier, 2012, s. 86)

2.1 Základní pojmy

- Plánování je uvědomělá činnost, kdy se stanoví cíle, úkoly, prostředky a zdroje pro dosažení cílů zpravidla v závislosti na čase.
- Území lze definovat jako část zemského povrchu, kde nad i pod povrchem probíhají aktivity a procesy, pro lidi znamená potenciál, který lze využívat a s vynaložením nákladů omezeně zvětšovat.
- Územní plánování je samostatnou disciplínou, která se vyvinula z urbanismu přibližně v polovině devatenáctého století. Důvodem byly společenské proměny a nové nároky na uspořádání sídel.
- Prostorové plánování je pojem, kterým se po roce 1989 začalo územní plánování označovat. Každý stát však dává tomuto označení jiný význam. Tento pojem tedy spíše odpovídá regionálnímu než územnímu plánování. Proto je nutné územní plánování a prostorové plánování odlišovat.

- Další důležitý pojem je udržitelný rozvoj či trvale udržitelný rozvoj, kdy se dnes již slovo trvale nepoužívá, lze chápat jako rozvoj lidské společnosti, který naplňuje potřeby současné generace, aniž by došlo k ohrožení generací následujících. Hlavním cílem je jednat ekologicky a neohrožovat přirozené funkce ekosystémů. Pro charakteristiku trvale udržitelného rozvoje existuje řada indikátorů. (Bártová a Růžička, 2008, s. 8-11)

2.2 Právní rámec územního plánování

Stávající právní úprava územního plánování vychází zejména z následujících předpisů:

- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

Dle ustanovení § 1 tohoto zákona, zákon upravuje věci územního plánování, stavebního řádu a dále upravuje podmínky pro projektovou činnost a provádění staveb, obecné požadavky na výstavbu, ochranu veřejných zájmů aj. Ve věcech územního plánování jsou to zejména cíle a úkoly, soustava orgánů, nástroje, vyhodnocování vlivů na udržitelný rozvoj území, rozhodování v území aj. Ve věcech stavebního řádu jde o povolování staveb a jejich změn, terénních úprav a zařízení, užívání a odstraňování staveb aj. (Česko, 2006)

- zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění)

Dle ustanovení § 1 tohoto zákona, zákon upravuje podmínky týkající se odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě. Dále přechod vlastnického práva nebo nabytí práva odpovídajícího věcnému břemenu k tomuto pozemku nebo stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění, dále upravuje podmínky poskytnutí náhrady za odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku či stavbě aj. (Česko, 2006)

- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů

Dle ustanovení § 1 tohoto zákona, zákon upravuje v souladu s právem Evropských společenství posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví a postup fyzických, právnických osob, správních úřadů a územních samosprávných celků při tomto posuzování. Účelem posuzování vlivů na životní prostředí je získat objektivní odborný podklad pro vydání rozhodnutí. (Česko, 2001)

- zákon č. 114/1992 Sb., zákon o ochraně přírody a krajiny

Tématu mé diplomové práce se v tomto zákoně dotýká především ustanovení § 45h a § 45i, podle kterých jakákoliv koncepce nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území.

Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit záměr je povinen návrh koncepce nebo záměru předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Koncepcí ve smyslu uvedených ustanovení přitom mohou být i územněplánovací dokumenty. Pro otázky účasti veřejnosti je dále významné ustanovení § 70, které uvádí, že ochrana přírody podle tohoto zákona se uskutečňuje za přímé účasti občanů, prostřednictvím jejich občanských sdružení a dobrovolných sborů či aktivů. (Česko, 1992)

Mezi další související prameny práva patří:

- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád;
- zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění;
- vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti;
- vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření.

2.3 Cíle a úkoly územního plánování

Cíle územního plánování jsou vymezeny v zákoně 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále již jen jako stavební zákon), konkrétně v ustanovení § 18 s názvem Cíle územního plánování, který se dělí na šest odstavců:

(1)“ Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro

hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

(2) Územní plánování zajišťuje předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje.

(3) Orgány územního plánování postupem podle tohoto zákona koordinují veřejné i soukromé záměry změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizují ochranu veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.

(4) Územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území.

(5) V nezastavěném území lze v souladu s jeho charakterem umisťovat stavby, zařízení a jiná opatření pouze pro zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství, těžbu nerostů, pro ochranu přírody a krajiny, pro veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků, a dále taková technická opatření a stavby, které zlepšují podmínky jeho využití pro účely rekreace a cestovního ruchu, například cyklistické stezky, hygienická zařízení, ekologická a informační centra. Uvedené stavby, zařízení a jiná opatření včetně staveb, které s nimi bezprostředně souvisejí včetně oplocení, lze v nezastavěném území umisťovat v případech, pokud je územně plánovací dokumentace výslovně nevylučuje.

(6) Na nezastavitelných pozemcích lze výjimečně umístit technickou infrastrukturu způsobem, který neznemožní jejich dosavadní užívání.“ (Česko, 2006)

K. Maier (2012, s. 44) uvádí, že z definic v zákoně můžeme vyvodit, že cíle územního plánování jsou dvojího druhu. Prvním cílem je vytvářet předpoklady pro výstavbu, zároveň však druhým cílem je dbát o udržitelný rozvoj území. Abychom dosáhli podmínky udržitelného rozvoje území je nutná koordinace soukromých a veřejných zájmů v území a jejich soulad. Územní plánování zároveň sleduje hospodářský a společenský potenciál rozvoje a zabývá se zejména fyzickou stránkou změn území.

Kompletní výčet **úkolů územního plánování** nalezneme v ustanovení § 19 stavebního zákona. Zde uvádím jen několik bodů.

Úkolem územního plánování je:

- zjišťovat a posuzovat stav území, jeho přírodní, kulturní a civilizační hodnoty,
- stanovovat koncepci rozvoje území, včetně urbanistické koncepce s ohledem na hodnoty a podmínky území,
- prověřovat a posuzovat potřebu změn v území, veřejný zájem na jejich provedení, jejich přínosy, problémy, rizika s ohledem například na veřejné zdraví, životní prostředí, geologickou stavbu území, vliv na veřejnou infrastrukturu a na její hospodárné využívání, aj. (Česko, 2006).

Zatímco cíle nám dávají obecnou představu o územním plánování, po přečtení úkolů si už můžeme udělat jasnou představu, do jakých oblastí územní plánování směřuje. Úkoly pak konkretizují, jak dané cíle splnit.

2.4 Organizační a institucionální rámec územního plánování

Územní plánování probíhá na několika úrovních. První z nich je státní úroveň, kde celostátním dokumentem pro koordinaci územního rozvoje je politika územního rozvoje. Další úrovně jsou kraje, kde strategickým dokumentem jsou zásady územního rozvoje kraje, a poslední úroveň obce. Na úrovni obcí jsou hlavními plánovacími dokumenty územní plán a regulační plán. Kraje i obce musí do svých dokumentů zahrnout všechny důležité záměry PÚR. Nižší úroveň musí vždy respektovat zásady vyšší úrovně. (Bártová a Růžička, 2008, s. 26).

Územní plánování zabezpečují orgány územního plánování. Činnosti podle stavebního řádu zabezpečují stavební úřady.

Orgány územního plánování jsou:

- orgány obcí,
- orgány krajů,
- Ministerstvo pro místní rozvoj,
- Ministerstvo obrany. (Průcha, 2004, s. 136-137)

Při přípravě stavebního zákona bylo hlavním bodem kompetenční řešení veřejné správy na daných úsecích. Nynější právní úprava tedy jasně odděluje orgány územního plánování od stavebních úřadů. Hlavní roli při územním plánování mají obce a kraje. Většinu činností v této oblasti realizují jako výkon státní správy (přenesená působnost), ale některé úkony na úrovni obce či kraje jsou v samostatné působnosti a rozhoduje o nich zastupitelstvo či rada. Tyto výjimky stanovuje stavební zákon. (Marek a Průcha, 2008, s. 23-24)

Orgány obcí

Pravomoc pořizovat územní plány obcí a regulační plány a dále i související územně plánovací podklady mají obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Pro tyto obce je zaveden pojem – úřady územního plánování. Mimo obce s rozšířenou působností, mohou i ostatní obecní úřady pořizovat územní plán obce a regulační plán, avšak jen za daných podmínek. Podmínkou je zajištění splnění předepsaných kvalifikačních požadavků pro výkon územně plánovací činnosti. Dále obecní úřady mohou tuto činnost na základě veřejnosprávních smluv vykonávat i pro další obce ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností. Ostatní obecní úřady, které nesplňují výše uvedené podmínky, jsou povinny poskytovat informace pro zpracování územně plánovacích podkladů a územně plánovací dokumentace všem pořizovatelským obecním úřadům. (Marek a Průcha, 2008, s. 25)

Zastupitelstvo obce na základě ustanovení § 6, odstavce 5 stavebního zákona má pravomoc:

- v samostatné působnosti rozhodovat o pořízení územního plánu a regulačního plánu,
- v samostatné působnosti schvalovat zadání, případně pokyny pro zpracování návrhu územního plánu,
- v samostatné působnosti vydávat územní plán,
- vydávat regulační plán,
- v samostatné působnosti projednávat zprávu o uplatňování územního plánu.

Stavební zákon definuje v témže paragrafu, odstavci 6 i úkoly pro radu obce, tam kde se rada nevolí, úkony vykonává zastupitelstvo. (Česko, 2006)

Orgány kraje

Hlavní náplní krajského úřadu v oblasti územního plánování a to v přenesené působnost dle ustanovení § 7, odstavce 1 stavebního zákona je:

- pořízení zásad územního rozvoje, a v zákonem stanovených případech regulační plán pro plochy a koridory nadmístního významu,
- pořízení územně plánovacích podkladů,
- je dotčeným orgánem v územním řízení a v řízení podle zvláštních předpisů, ve kterých se rozhoduje o změnách v území, které se dotýkají více správních obvodů obcí s rozšířenou působností,
- vydávání územního rozhodnutí v zákonem stanovených případech,
- určuje stavební úřad příslušný k územnímu řízení v zákonem stanovených případech,
- vkládá data do evidence územně plánovací činnosti za svůj správní obvod a vykonává další činnosti podle stavebního zákona. (Česko, 2006)

Zastupitelstvu kraje dle ustanovení § 7, odstavce 2 stavebního zákona náleží :

- v samostatné působnosti vydávat zásady územního rozvoje,
- v samostatné působnosti schvalovat zadání případně pokyny pro zpracování návrhu zásad územního rozvoje,
- v samostatné působnosti schvalovat zprávu o uplatňování zásad územního rozvoje,
- vydávat regulační plán, v zákonem stanovených případech.

Radě kraje dle ustanovení § 7, odstavce 3 stavebního zákona náleží uplatňovat stanovisko k návrhům politiky územní rozvoje a dále v zákonem stanovených případech vydávat územní opatření o asanaci a územní opatření o stavební uzávěře. (Česko, 2006)

Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním správním úřadem ve věcech územního plánování a tak poskytuje odbornou a metodickou pomoc při uplatňování poznatků dané problematiky. Vykonává dozor ve věcech územního plánování, pořizuje politiku územní rozvoje a k tomu potřebné územně plánovací podklady. Další jeho činností je evidence územně plánovací činnosti. Ministerstvo dále vykonává působnost krajského úřadu hl. města

Prahy za podmínek, že územní plán pro hl. město Prahu pořizuje magistrát. Pokud pro vymezenou část území Prahy pořizuje územní plán úřad městské části, pak působnost krajského úřadu náleží magistrátu.

Ministerstvo obrany má pravomoc plnit úkoly územního plánování pro území vojenských újezdů společně s újezdními úřady příslušných vojenských úřadů. (Marek a Průcha, 2008, s. 26)

Na úseku stavebního řádu vykonávají správu stavební úřady. Platná právní úprava vymezuje následující typy stavebních úřadů:

- obecné
- speciální
- vojenské a jiné stavební úřady (Káňa, 2010, s. 246)

2.5 Nástroje územního plánování

Nástroje územního plánování dle stavebního zákona jsou:

- územně plánovací podklady,
- politika územního rozvoje,
- územně plánovací dokumentace,
- územní rozhodnutí,
- územní řízení,
- územní opatření o stavební uzávěře a územní opatření o asanaci území,
- úprava vztahů v území. (Česko, 2006)

V této kapitole se budu konkrétně věnovat prvním třem zmiňovaným nástrojům.

2.5.1 Územně plánovací podklady

Územně plánovací podklady mají sloužit především pro zpracování a změnu územně plánovací dokumentace a jako podklad pro zpracování politiky územního rozvoje. Tyto podklady jsou nejobecnějším nástrojem územního plánování. (Průcha, 2004, s. 138-139).

Dle stavebního zákona územně plánovací podklady tvoří:

- územně analytické podklady
- územní studie

Územně analytické podklady pořizuje v přenesené působnosti úřad územního plánování pro svůj obvod, krajský úřad pro území kraje, újezdni úřady pro území vojenského újezdu a ministerstvo pro PÚR. Zákon stanovuje aktualizovat tyto podklady každé dva roky. Tyto podklady obsahují zjištění a vyhodnocení stavu vývoje území.

Pomocí **územní studie** je možné ověřit možnosti využití řešeného území, prověřit či posoudit územní podmínky ochrany hodnot území či prověřit řešení vybraných problémů jako doprava, technická infrastruktura, umístění občanské vybavenosti aj. Územní studie se pořizuje z vlastního či jiného podnětu. Pořizovatelem může být úřad územního plánování pro území své obce. Na žádost obce ve svém správním obvodu může územní studii pořídit i pro její území. Územní studii mohou pořizovat obecní úřady ostatních obcí, krajský úřad nebo ministerstvo pro pořizování PÚR, v zákonem stanovených případech. Územní studie se pořizuje vždy v přenesené působnosti. (Bártová a Růžička, 2008. s. 31).

Podrobněji se územně analytickými podklady zabývá vyhláška č. 500/2006 Sb. Veřejnost se pořízení či aktualizace územně analytických podkladů neúčastní. Územní studii se věnuje jen ustanovení § 30 stavebního zákona.

2.5.2 Politika územního rozvoje

Hlavním a zastřešujícím dokumentem územního plánování v České republice je politika územního rozvoje. Představuje základní nástroj územního plánování a bere v potaz nejen republikové, ale také i mezinárodní záměry. S ohledem na udržitelný rozvoj území stanovuje v daném období požadavky na konkretizaci úkolů územního plánování, určuje strategii a základní podmínky pro naplnění těchto úkolů.

Politika územního rozvoje je závazná pro územně plánovací činnost krajů i obcí. Konkrétně pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území. (Bártová a Růžička, 2008, s. 31-32)

Dokument je členěn na kapitoly:

- republikové priority územního plánování pro zajištění udržitelného rozvoje území, které se uplatňují na celém území ČR,

- rozvojové oblasti a rozvojové osy,
- specifické oblasti,
- koridory a plochy dopravní infrastruktury,
- koridory, plochy a rozvojové rozměry technické infrastruktury,
- další úkoly pro územní plánování. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009, s. 9)

2.5.3 Územně plánovací dokumentace

Územně plánovací dokumentaci tvoří:

- zásady územního rozvoje
- územní plán
- regulační plán

Zásady územního rozvoje určují pro konkrétní kraj strategii pro naplňování cílů a úkolů v souladu s PÚR v nadmístních souvislostech. Dále koordinují územně plánovací činnost obcí. Stanovují základní požadavky na účelné a hospodárné využití území kraje a vymezují plochy nebo koridory nadmístního významu zejména pro veřejně prospěšné stavby i s požadavky na jejich využití. Součástí ZÚR je i vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území.

Územní plán vymezuje zastavěné území, zastavitelné plochy, plochy pro veřejně prospěšné stavby, plochy pro veřejně prospěšná opatření, plochy pro územní rezervy a stanovuje podmínky využití těchto ploch. Pořizuje se a vydává opatřením obecné povahy pro celé území obce nebo vojenského újezdu. Musí být vždy v souladu se ZÚR kraje a s PÚR a je závazný pro pořízení a vydání regulačního plánu.

Regulační plán určuje podrobně podmínky pro využití pozemků, označených zásadami územního rozvoje nebo územním plánem, podmínky pro umístění staveb včetně staveb veřejné infrastruktury aj. Vydává se také formou opatření obecné povahy a to buď z podnětu orgánu územního plánování (kromě Ministerstva pro místní rozvoj) nebo na žádost fyzické či právnické osoby. (Bártová a Růžička, 2008, s. 32-33)

Opatření obecné povahy není právním předpisem ani rozhodnutím. Pojem je zakotven v ustanovení § 171-174 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, část šestá. Podle této části postupují správní orgány v případech, kdy jim zvláštní zákon ukládá vydat závazné opatření obecné povahy. (Česko, 2004)

3 ÚČAST VEŘEJNOSTI V ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ

Situace týkající se možnosti participace veřejnosti na procesu přípravy a schvalování územních plánů se od roku 1990 výrazně zlepšila. S obnovením demokratického systému v České republice se otevřel nový prostor, kde se územní samospráva potkává s mnohem větším objemem požadavků a prosazování zájmu občanů. Obce a města díky územnímu plánování mohou regulovat funkční využití pozemků a koordinovat zájmy a potřeby obyvatel s možností rozvoje daného území. Účast veřejnosti je důležitým faktorem pokud vezmeme v úvahu fakt, že se územní plány připravují s výhledem aspoň na 10 let. (Kadeřábková a Peková, 2012, s. 104-109)

3.1 Legislativní východiska účasti veřejnosti v územním plánování

Jedním z dokumentů na nadnárodní úrovni pro tuto oblast je Aarhuská úmluva. Vznik Aarhuské úmluvy se datuje k 25. 6. 1998, kdy byla tato úmluva přijata v dánském Aarhusu na konferenci ministrů životního prostředí regionu Evropské hospodářské komise OSN – Životní prostředí pro Evropu. Úmluva pojednává o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Úmluva nabyla účinnosti dne 30. 10. 2001. Dle Aarhuské úmluvy má veřejnost právo získávat srozumitelné informace o životním prostředí, účastnit se rozhodování a mít zajištěnou právní ochranu. Tyto tři okruhy tvoří pilíře této úmluvy. Veřejnost má postavení partnera veřejné správy. Česká republika ratifikovala úmluvu v roce 2004 pod č. 124/2004 Sb. m. s.

První pilíř se týká zpřístupňování informací o životním prostředí veřejnosti. Každý občan má nárok na transparentní informace od orgánů veřejné správy o životním prostředí bez odůvodnění. Dokonce není nutné být občanem či obyvatelem dané země.

Druhý pilíř nese název Aktivní účast veřejnosti v rozhodovacích procesech, týkajících se životního prostředí. Dle úmluvy mají orgány veřejné správy povinnost při účasti veřejnosti podat včasné, přesné a správné informace. Veřejnosti musí být účast umožněna od počátku řízení, kdy jsou otevřeny všechny možnosti rozhodování. Orgán veřejné správy musí při svém konečném rozhodnutí vzít v úvahu i výsledek účasti veřejnosti, která o takovém rozhodnutí musí být informována. Orgán veřejné správy musí zdůvodnit proč tak učinil, pokud nebyl názor veřejnosti zohledněn. Řízení se mohou účastnit pouze osoby přímo dotčené řešeným problémem. Kritéria pro dotčenou veřejnost stanovuje předem orgán veřejné správy a tato kritéria nesmí účast omezovat, pouze slouží k lepšímu oslovení dotčené ve-

řejnosti. Aarhuská úmluva definuje v oblasti životního prostředí čtyři typy rozhodnut v oblasti účasti veřejnosti:

- účast veřejnosti při rozhodování o specifických činnostech, jedná se nejčastěji o rozhodování o určité konkrétní stavbě,
- účast veřejnosti při přípravě plánů a programů v oblasti životního prostředí, kde typickými plány jsou plány o využití území a jeho rozvoji, plánování v dopravě aj.,
- účast veřejnosti během přípravy politik v oblasti životního prostředí, jsou zde kladeny požadavky na hluboké porozumění právnímu a politickému kontextu, i tak jsou státy povinny usilovat o poskytnutí příležitosti veřejnosti účastnit se v přiměřeném rozsahu,
- účast veřejnosti během přípravy právních předpisů, to může probíhat např. prostřednictvím nejrůznějších poradních sborů za účasti veřejnosti. Právo se vztahuje jen k přípravě, tedy do okamžiku předložení parlamentu ke schválení. Návrh právního předpisu by tedy měl být zpřístupněn veřejnosti, musí existovat možnost podávat připomínky a musí být zajištěn dostatečný časový rámec pro účast.

Třetí pilíř se týká zajištění právní ochrany v záležitostech životního prostředí. To je nezbytným krokem završujícím celou Aarhuskou úmluvu. Tento přístup znamená možnost napadat správní akty či opomenutí správních úřadů i soukromých osob u nezávislého a nestranného orgánu. Oprávnění se dělí na tři oblasti:

- soudní ochrana přístupu k informacím,
- soudní ochrana účasti veřejnosti,
- soudní ochrana životního prostředí obecně. (Základní informace, [2009])

Zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů je také zmíněno v konceptu místní Agendy 21. Místní se rozumí úroveň města, obce či regionu. Jeho cílem je udržitelný rozvoj území a zavádění jeho principů do praxe. Koncept místní Agendy 21 vychází z dokumentu Agenda 21, přijatého na konferenci OSN v roce 1992. Koncept je důležitý zejména pro provázání strategického plánování s plánováním územním. V České republice jsou takto propojené plány výjimkou.

Zapojení veřejnosti a zohledňování principů udržitelného rozvoje podporují také právní předpisy Evropské unie např. 2001/42/EC, Směrnice o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí nebo 97/11/EC, Směrnice o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí. (Navrátilová, 2009, s. 11-12)

Stavební zákon také vytváří podmínky pro účast občanů na územním plánování. Definuje nejen způsob, ale i lhůty pro podání připomínek či námitek a pro veřejné projednání.

Stavební zákon má v oblasti územního plánování vazbu na správní řád, na zákon o posuzování vlivů na životní prostředí a na zákon o ochraně přírody a krajiny. (Navrátilová, 2009, s. 13-14)

3.2 Metody informování veřejnosti

Způsob informování občanů je třeba volit dle velikosti obce, rozsahu dokumentu a na základě místních zvyklostí.

- Úřední deska – základní nástroj informování občanů, nevýhodou je její dostupnost pro obyvatele místních částí a velké množství informací.
- Místní a regionální tisk – levná forma jak oslovit veřejnost, nevýhodou je omezenost vydání.
- Národní tisk – výhodou je oslovení velmi široké veřejnosti, nevýhoda je zájem či nezájem médií publikovat dané informace.
- Letáky – základní písemné informace o daném problému, je zde pravděpodobnost oslovení širší cílové skupiny. Pro někoho nemusí být informace srozumitelné.
- Internet, webové stránky obcí – v dnešní době zaběhnutý nástroj pro poskytování informací, ale pro určité cílové skupiny nedostupný.
- Televize či rozhlas – jsou prostředky k šíření informací ve větším rozsahu, nevýhodou jsou náklady.
- Informační setkání – pro veřejnost je výhodnější srozumitelné ústní vysvětlení dané problematiky, nevýhodou může být zvolené místo a čas, které nemusí všem vyhovovat.
- Informační kampaně, aktivity, akce – výhodou je propojit důležitá témata do již zaběhnutých akcí, kterých se veřejnost účastní v hojném počtu. (Navrátilová, 2009, s. 4)

3.3 Veřejnost a politika územního rozvoje

PÚR je hlavním strategickým dokumentem na celostátní úrovni. Aktualizace tohoto dokumentu probíhá každé čtyři roky. Poslední vydání PÚR schválila vláda dne 20.7.2009. Stavební zákon stanovuje, že je závazná pro pořizování zásad územního rozvoje krajů a územních plánů všech obcí. PÚR obsahuje záměry typu: dálnice a rychlostní silnice, plochy pro budoucí jaderné elektrárny a úložiště jaderného odpadu, vodní kanály atd. Aby však konkrétní záměr byl postaven, je nutné, aby byl obsažen i v zásadách územního rozvoje příslušného kraje. (Jarmič a Záhumenská, 2010, s. 8-9)

Dle ustanovení § 33 stavebního zákona, který se týká návrhu PÚR, MMR zveřejní způsobem umožňující dálkový přístup návrh politiky územního rozvoje a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Oznámi místo a dobu konání veřejného projednání nejméně 30 dnů předem. Dále stanoví lhůtu pro podání písemných připomínek, které mohou podat obce či veřejnosti. Lhůta nesmí být kratší než 60 dnů ode dne veřejného projednání. Připomínky se podávají ministerstvu. Je proto nutné sledovat úřední desku Ministerstva pro místní rozvoj či jeho internetové stránky. Ministerstvo zohlední výsledky vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, stanoviska, připomínky obcí a veřejnosti či případná vyjádření sousedních států a výsledky konzultací. Poté upraví návrh PÚR, který projedná se zástupci ministerstev, jiných ústředních správních úřadů a krajů. (Česko, 2006)

Jak upřesňuje ustanovení § 34, odstavec 1 stavebního zákona, návrh PÚR schvaluje vláda, souvisejícím dokumentem, který se spolu s návrhem PÚR vládě překládá je také zpráva o projednání návrhu politiky územního rozvoje, která mimo jiné obsahuje vyhodnocení připomínek obcí a veřejnosti. (Česko, 2006)

Podle ustanovení § 35 stavebního zákona, které se týká aktualizace PÚR, se každé 4 roky zpracovává zpráva o uplatňování politiky územního rozvoje. Zprávu zpracovává MMR ve spolupráci s ministerstvy, jinými ústředními správními úřady a kraji. Ministerstvo zveřejní způsobem umožňující dálkový přístup návrh zprávy o uplatňování politiky územního rozvoje a stanoví lhůtu pro podání písemných připomínek obcí a veřejnosti. Lhůta nesmí být kratší než 30 dnů ode dne zveřejnění návrhu. Vláda pak na základě této zprávy rozhoduje buď o aktualizaci nebo o zpracování nového návrhu PÚR. Z důvodu naléhavého veřejného zájmu, vláda může rozhodnout o aktualizaci PÚR, jejím obsahu a zkrácení lhůt uvedených v ustanovení § 33 bez předložení zprávy o uplatňování politiky územního rozvoje. (Česko, 2006)

Pokud se veřejnost chce vyjádřit k návrhu PÚR je možné postupovat takto:

- pročíst si pracovní návrh, který zveřejňuje MMR,
- promyslet si, zda se některé změny mohou dané osoby týkat,
- sepsat připomínku i s odůvodněním a tu ve stanovené lhůtě poslat na MMR,
- sledovat vyhodnocení připomínek a postup MMR při schvalování PÚR.

Politika územního rozvoje je vydávána jako usnesení vlády. Všeobecně usnesení není závazné pro obce, kraje a vůbec ne pro občany, pokud takovou povinnost neukládá zákon, což platí pro PÚR, jejíž závaznost určuje stavební zákon. Lze však uvažovat o podání ústavní stížnosti nebo správní žaloby, avšak to nemusí vést k přezkoumání PÚR. (Povolná, 2008, s. 10-11)

3.4 Veřejnost a zásady územního rozvoje

Zásady územního rozvoje se vydávají formou opatření obecné povahy a pořizují se pro celé území kraje.

ZÚR jsou krajské územní plány a měly by stanovovat:

- základní požadavky na uspořádání území kraje,
- účelné využití tohoto území,
- vymezení ploch nebo koridorů, které mohou mít důležitý význam pro celý kraj.

V ZÚR se jedná se o velké průmyslové zóny, významné železnice a silnice atd. ZÚR jsou závazné pro obce v daném kraji, pokud by obec chtěla na určitém území park, ale v ZÚR by se počítalo s dálnicí, jednalo by se o rozpor. Obec je tak do jisté míry omezena v nakládání se svým územím. (Jarmič a Záhumenská, 2010, s. 9)

V ustanovení § 37 stavebního zákona nalezneme, že návrh zásad územního rozvoje pořizuje krajský úřad na základě zadání nebo zprávy o uplatňování zásad územního rozvoje a dále zajišťuje vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. (Česko, 2006)

K přípravě návrhu ZÚR mají možnost vyjádřit se pouze dotčené orgány, ministerstvo a sousední kraje. Veřejnost nemá žádné nástroje jak se podílet na přípravě návrhu ZÚR.

Veřejnost se dostane až k hotovému návrhu ZÚR a připravenému vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj, jehož součástí je i SEA. (Jarmič a Záhumenská, 2010, s. 11)

Dle ustanovení § 37 stavebního zákona, krajský úřad tento návrh a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území doručí veřejnou vyhláškou. V této fázi má veřejnost možnost jak podobu ZÚR ovlivnit. Podat připomínku u krajského úřadu ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení veřejné vyhlášky, která je doručena patnáctým dnem po vyvěšení. Krajský úřad pak zašle návrh ZÚR a mimo jiné i připomínky Ministerstvu životního prostředí. Proces má další části, které jsou specifikovány ve stavebním zákoně. (Česko, 2006)

Z ustanovení § 39 stavebního zákona se dozvíme, že pokud dojde k úpravě, tak upravený a posouzený návrh ZÚR, dále vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj a oznámení o konání veřejného projednání doručí krajský úřad veřejnou vyhláškou. K veřejnému projednání mají přístup veškeré dotčené orgány, obce v řešeném území a obce sousedící s tímto územím (dotčené obce), sousední kraje a ministerstvo. Oznámení o veřejném projednání musí být ve lhůtě nejméně 30 dnů předem. (Česko, 2006)

Připomínku může podat kdokoli. Lhůtu stanovuje ustanovení §39, odstavec 2 stavebního zákona. Lhůta činí 7 dnů ode dne veřejného projednání. Připomínka musí být uplatněna vždy písemně a musí obsahovat identifikační údaje a podpis dané osoby, která ji uplatňuje. Krajský úřad může také vyřadit připomínku, o které již bylo rozhodnuto při uplatňování PÚR. Krajský úřad se pak k připomínkám vyjádří trojím způsobem: akceptováno, akceptováno částečně a neakceptováno. Pro krajský úřad nejsou připomínky závazné a nemusí se jimi důkladně zabývat, tak jako nemusí odůvodňovat jejich neakceptování. Nelze se ani bránit soudní cestou. (Jarmič a Záhumenská, 2010, s. 11)

Dle ustanovení § 39, odstavec 2 stavebního zákona, námitku mohou podat dotčené obce, vlastník, správce, provozovatel veřejné dopravní nebo veřejné technické infrastruktury (oprávněný investor), nebo zástupce veřejnosti. Námitku lze uplatnit do sedmi dnů ode dne veřejného projednání. (Česko, 2006)

Obsahem musí být dotčené území a popis námítky s odůvodněním. Námitky jsou pro krajský úřad závazné, musí být vypracovány písemně rozhodnutí, o kterém rozhoduje zastupitelstvo kraje. Vlastní odůvodnění je pak součástí odůvodnění celých zásad. Neexistuje možnost podat proti takovému odůvodnění odvolání či rozklad.

Jediná šance je podat podnět k přezkumu na MMR. Tento přezkum nelze právně vymáhat a je tedy v režii MMR. Stejně jako připomínky musí být námitky podány písemně, obsa-

hovat identifikační údaje a podpis osoby, která je podává. Mezi termíny připomínka a námitka je rozdíl. Námitky jsou právně silnější. (Jarmič a Záhumenská, 2010, s. 12)

O námitce se zmiňuje ustanovení § 172, odstavec 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád:

(5) „Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, nebo, určí-li tak správní orgán, i jiné osoby, jejichž oprávněné zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohou podat proti návrhu opatření obecné povahy písemné odůvodněné námitky ke správnímu orgánu ve lhůtě 30 dnů ode dne jeho zveřejnění. Zmeškání úkonu nelze prominout. O námitkách rozhoduje správní orgán, který opatření obecné povahy vydává. Jestliže by vyřízení námítky vedlo k řešení, které přímo ovlivní oprávněné zájmy některé osoby jiným způsobem než návrh opatření obecné povahy, a není-li změna zjevně též v její prospěch, zjistí správní orgán její stanovisko. Rozhodnutí o námitkách, které musí obsahovat vlastní odůvodnění, se uvede jako součást odůvodnění opatření obecné povahy (§ 173 odst. 1). Proti rozhodnutí se nelze odvolat ani podat rozklad. Změna nebo zrušení pravomocného rozhodnutí o námitkách může být důvodem změny opatření obecné povahy.“ (Česko, 2004)

Podle ustanovení §39, odstavce 4 a 5 stavebního zákona, po skončení veřejného projednání krajský úřad zpracuje s ohledem na veřejné zájmy návrh rozhodnutí o námitkách a návrh vyhodnocení připomínek. Ty zašle dotčeným orgánům a ministerstvu a vyzve je, aby k nim do 30 dnů uplatnily svá stanoviska. Pokud by došlo na základě tohoto projednání k podstatné úpravě návrhu ZÚR, posoudí ho Ministerstvo životního prostředí a bude se konat znovu veřejné projednání. Lze znovu podávat námitky, připomínky stejně jako na prvním veřejném projednání, ovšem nejpozději do konce veřejného projednání, jinak se k nim nepřihlíží. Návrh ZÚR kraje je pak předložen zastupitelstvu. (Česko, 2006)

Proti ZÚR je možné podat žalobu u Nejvyššího správního soudu. Může ji podat ten, kdo tvrdí, že byl tímto opatřením obecné povahy zkrácen na svých právech. Jedná se o dotčené vlastníky nebo obce. Typickou situací je např. pozemek občana, přes který je navrhováno nové vedení plynovodu. (Jarmič a Záhumenská, 2010, s. 13)

Dle stavebního zákona námitku také může podat zástupce veřejnosti. V ustanovení § 23 stavebního zákona je definováno, že zástupcem veřejnosti může být osoba nebo organizace, za kterou jedná jedna určená osoba. Pro zmocnění zástupce musí být splněno několik

předpokladů. Kolik občanů obce či kraje ke zmocnění je zapotřebí stanovuje stavební zákon. (Česko, 2006)

Tabulka 1 Počet občanů nutných ke zmocnění zástupce veřejnosti

Zásady územního rozvoje	Územní plán obce
1/10 občanů obce na území kraje s méně než 2000 obyvateli nebo	1/10 občanů obce s méně než 2000 obyvateli nebo
200 občanů obce na území kraje s méně než 2000 obyvateli	200 občanů příslušné obce
500 občanů kraje	

Zdroj: (Česko, 2006 -§ 23), vlastní úprava

Podle ustanovení § 42 stavebního zákona, aktualizace ZÚR probíhá jednou za čtyři roky. Při aktualizaci zašle krajský úřad pořízený návrh zprávy o u uplatňování zásad územního rozvoje v uplynulém období a zašle ho ministerstvu, dotčeným orgánům, sousedním krajům, dotčeným obcím, příslušnému orgánu ochrany přírody a Ministerstvu životního prostředí. Výše jmenované instituce mají lhůtu 30 dnů na případné vyjádření.

Krajský úřad poté doručí návrh zprávy o uplatňování zásad územního rozvoje veřejnou vyhláškou a do 15 dnů ode dne doručení může každý k návrhu uplatnit písemné připomínky. Poté případně upravený návrh zprávy předloží ke schválení zastupitelstvu kraje právě ve lhůtě nejpozději do 4 let po vydání zásad územního rozvoje nebo jejich poslední aktualizace. Konkrétní postup je stanoven ve výše uvedeném paragrafu stavebního zákona. (Česko, 2006)

3.5 Veřejnost a územní plán

O přípravě ÚP rozhoduje zastupitelstvo obce buď z vlastního podnětu nebo na návrh orgánu veřejné správy, občana obce, oprávněného investora či na návrh fyzické nebo právnické osoby, která má vlastnická či obdobná práva k pozemku nebo stavbě na území obce

Jakmile se veřejnost dozví o přípravě územního plánu či o jeho změně, může se do procesu přípravy sama zapojit. O pořízení územního plánu rozhoduje zastupitelstvo, pokud se tak stane, jako první musí být zpracováno zadání. (Jarmič a Záhumenská, 2010, s. 16)

Na základě ustanovení §47 stavebního zákona, pořizovatel zpracovává návrh zadání územního plánu ve spolupráci s určeným členem zastupitelstva, na základě územně analytických podkladů a velmi důležité je také s využitím doplňujících průzkumů a rozborů.

Návrh zadání pořizovatel posílá dotčeným úřadům, sousedním obcím a krajskému úřadu. Návrh zadání doručí pořizovatel veřejnou vyhláškou a do 15 dnů ode dne doručení může každý uplatnit u pořizovatele písemné připomínky.

V další lhůtě a to do 30 dnů od obdržení návrhu zadání mohou dotčené orgány a krajský úřad uplatnit u pořizovatele vyjádření, ve kterém uvedou požadavky na obsah ÚP. Dále může v této lhůtě krajský úřad uplatnit stanovisko a sousední obce podněty a 7 dnů před koncem této lhůty doručí příslušný orgán ochrany přírody pořizovateli a příslušnému úřadu stanovisko podle ustanovení § 45 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Poté se upravené či stávající zadání územního plánu předloží zastupitelstvu obce ke schválení. Zadání schvaluje zastupitelstvo obce, pro jejíž území je územní plán pořizován. (Česko, 2006)

Ustanovení § 50 stavebního zákona se zabývá návrhem územního plánu, což je další fáze. Návrh zpracovává pořizovatel na základě schváleného zadání ÚP, nebo dle schválených pokynů pro zpracování návrhu územního plánu. Kromě zadání ÚP se pořizuje pro obec vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, pokud tak bylo stanoveno.

O návrhu územního plánu se koná společné jednání s obcí - pro kterou je ÚP pořizován, krajským úřadem, sousedními obcemi či jinými dotčenými orgány. Účastníci musí být informováni nejméně 15 dnů předem. Po skončení společného jednání mají lhůtu třiceti dní na to, aby dotčené orgány zaslaly svá stanoviska a sousední obce připomínky.

Pořizovatel také doručí návrh ÚP a vyhodnocení vlivů návrhu ÚP na udržitelný rozvoj území (pokud se zpracovává) veřejnou vyhláškou a do 30 dnů může každý uplatnit u pořizovatele písemné připomínky. Krajský úřad také zašle pořizovateli své stanovisko k návrhu z hledisek zajištění koordinace využívání území s ohledem na širší územní vztahy, souladu s politikou územního rozvoje aj.

Pokud toto stanovisko nezašle do 30 dnů od obdržení stanovisek, připomínek a výsledků konzultací, je možné územní plán vydat i bez jeho stanoviska.

Úřad pořizující územní plán na základě včas zaslanych stanovisek a připomínek, dále na základě vyhodnocení výsledků projednání, výsledku řešení rozporů a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, upraví ÚP. (Česko, 2006)

Poslední fázi řeší ustanovení § 52 stavebního zákona a je jí řízení o územním plánu. Pořizovatel doručí veřejnou vyhláškou upravený a posouzený návrh ÚP, vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území (pokud se zpracovává) a oznámení o konání veřejného projednání. Veřejné projednání se může konat nejdříve 15 dnů od doručení a jsou přizvány dotčené orgány, krajský úřad, obec, pro kterou je ÚP pořizován, sousední obce a to nejméně 30 dnů předem.

Zde má veřejnost další možnost jak se zapojit. Podat připomínku, zmocnit zástupce veřejnosti nebo kontaktovat dotčeného vlastníka, který může jako zástupce veřejnosti podávat námítky. Stejně jako u ZÚR nejsou připomínky pro obecní úřad závazné. Námítky mohou podat dotčení vlastníci pozemků a staveb, oprávněný investor a zástupce veřejnosti. V námitce musí uvést odůvodnění, údaje podle katastru nemovitostí dokladující dotčená práva a vymezit území dotčené námitkou. Lhůta pro připomínky a námítky je 7 dnů ode dne veřejného projednání. Stejnou lhůtu využívají dotčené orgány a krajský úřad jako nadřízený orgán k uplatnění stanovisek k částem řešení, které byly od prvního společného jednání změněny.

Nepřihlíží se ke stanoviskům, námítkám a připomínkám ve věcech, o kterých bylo rozhodnuto při vydání zásad územního rozvoje nebo regulačního plánu vydaného krajem. (Česko, 2006)

Na základě ustanovení § 53 stavebního zákona, pořizovatel ve spolupráci s určeným zastupitelstvem vyhodnotí výsledky projednání a zpracuje s ohledem na veřejné zájmy návrh rozhodnutí o námítkách a návrh vyhodnocení připomínek uplatněných k návrhu ÚP. Pokud by došlo na základě veřejného projednání k úpravě návrhu ÚP, pořizovatel si vyžádá stanoviska od příslušných orgánů, a takto upravený návrh by se projednával na znovu opakovaném veřejném jednání. (Česko, 2006)

Proti rozhodnutí o námitce, o které rozhoduje zastupitelstvo nelze podat odvolání ani rozklad. I tady však mají dotčení vlastníci či zástupce veřejnosti šanci, jak se domáhat nápravy. Mohou podat podnět na příslušný krajský úřad, aby rozhodnutí o námítkách přezkou-

mal. Tento přezkum však nelze právně vymáhat. Dále lze podat podnět k přezkumu i žalobu i k Nejvyššímu správnímu soudu. (Jarmič a Záhumenská, 2010, s. 20)

Ustanovení §54 odstavec 2 stavebního zákona uvádí, že územní plán vydává zastupitelstvo obce po ověření, že není v rozporu s dokumenty uvedenými ve stavebním zákoně. Nejméně jednou za 4 roky předkládá pořizovatel zastupitelstvu zprávu o uplatňování ÚP v uplynulém období. Rozhoduje se o nutnosti provést změny, či o pořízení nového ÚP. Zde se pak postupuje obdobně, konkrétní informace jsou v ustanovení § 55 stavebního zákona. (Česko, 2006)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ÚČAST VEŘEJNOSTI V KONKRÉTNÍCH PŘÍPADECH ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ

Následující kapitola se zabývá analýzou konkrétních případů účasti veřejnosti v procesu územního plánování. Nejprve se věnují účasti veřejnosti u aktualizace ZÚR ZK, poté účasti veřejnosti u pořízení nového ÚP města Zlína.

4.1 Účast veřejnosti u aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje

Zásady územního rozvoje Zlínského kraje byly poprvé vydány zastupitelstvem ZK formou opatření obecné povahy usnesením č. 0761/Z23/08 ze dne 10. 9. 2008, které nabylo účinnosti dne 23. 10. 2008.

Stavební zákon jasně stanovuje povinnost aktualizace dokumentu jednou za čtyři roky. Podkladem pro aktualizaci nebo pro pořízení nových zásad územního rozvoje je zpráva o jejich uplatňování v uplynulém období. Tuto zprávu krajský úřad předkládá ke schválení zastupitelstvu kraje nejpozději do 4 let po vydání ZÚR nebo jejich poslední aktualizace. Před novelizací stavebního zákona, platného do 31. 12. 2012 byla tato lhůta 2 roky. Proto byla Zpráva o uplatňování ZÚR Zlínského kraje zpracována za období 2008 – 2010. Součástí zprávy bylo i vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. (Aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje, 2012, s. 3)

Zprávu schválilo Zastupitelstvo Zlínského kraje usnesením č. 0362/Z12/10 ze dne 15. 9. 2010. Předmětem aktualizace ZÚR ZK na základě takto schválené zprávy bylo:

- sjednocení terminologie s PÚR ČR 2008, úprava priorit územního plánování v souladu s PÚR 2008,
- převedení záměru Z01 v úseku Vizovice – Valašská Polanka z návrhu do územní rezervy,
- změna označení u záměru PK04 Otrokovice (R55) – Zlín, Nivy na označení kapacitní silnice,
- vypuštění koridoru územní rezervy VVN 110 kV Uherský Brod – Strání,

- vypuštění napojovacího bodu ve Valašské Polance a stanovení řešeného území s umožněním prověření i dalších variant s napojením na trať č. 280 u územní studie. Řešení koridoru konvenční železnice ŽD 1 (Brno-) Kroměříž – Otrokovice – Zlín -Valašská Polanka,
- návrh pořízení územní studie k řešení problematiky Prověření koridoru pro vedení 400 kV Otrokovice – Vizovice – Střelná – hranice ČR/Slovensko (-Považská Bystřice) aj.

Veškerý výčet je uveden v dokumentu aktualizace ZÚR ZK. (Aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje, 2012, s. 5-6)

První společné jednání o návrhu aktualizace ZÚR ZK včetně vyhodnocení vlivů návrhu aktualizace ZÚR ZK na udržitelný rozvoj území se konalo dne 19. 9. 2011. Kdokoliv mohl nahlédnout do návrhů na internetové adrese Zlínského kraje.

Poté byl návrh aktualizace ZÚR ZK i s vyhodnocením vlivů na udržitelný rozvoj území projednaný s dotčenými orgány, ministerstvem a sousedními kraji a takto upravený návrh na základě uplatněných stanovisek a připomínek byl předložen ministerstvu k posouzení. Ministerstvo ve stanovisku uvedlo nedostatky v dokumentaci, které byly následně pořizovatelem ve spolupráci s projektantem napraveny. Dne 4. 4. 2012 bylo ministerstvem odstranění nedostatků potvrzeno.

Dne 12. 4. 2012 bylo veřejnou vyhláškou zahájeno **řízení o aktualizaci zásad územního rozvoje**. Občané se mohli s vyhláškou seznámit na všech úředních deskách obecních úřadů ZK a na úřední desce Krajského úřadu ZK, a to minimálně v období od 23. 4. – 12. 6. 2012.

Dále byl návrh opatření obecné povahy aktualizace ZÚR ZK vystaven k veřejnému nahlédnutí v listinné podobě na Krajském úřadu ZK, konkrétně na odboru územního plánování a stavebního řádu, nebo v elektronické podobě na internetových stránkách. Vyhláška dále stanovila den veřejného projednání a obsahovala poučení, že tento návrh je zpracován a projednává se pouze v rozsahu měněných částí a poučení o tom, kdo může podávat námítky. Dle tehdejší platné právní úpravy to byly obce v řešeném území, obce sousedící s tímto územím (tzv. dotčené obce) a zástupce veřejnosti a to nejpozději při veřejném projednání. Tato lhůta platila i pro připomínky. Po novelizaci stavebního zákona od letošního roku jsou v těchto lhůtách drobné změny. Veřejná vyhláška také obsahovala adresu pro

zasílání námitek a připomínek. Všechny námítky a připomínky musely být podány písemně, musely být opatřené identifikačními údaji a podpisem osoby, která je uplatňovala.

Veřejné projednání se konalo dne 11. 6. 2012. (Aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje, 2012, s. 3)

Veřejné projednání návrhu aktualizace ZÚR ZK se konalo v aule Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. U prezence měli účastníci možnost vzít si formuláře pro případné podání námitek a připomínek, které mohli uplatnit nejpozději právě na tomto jednání. Veřejné projednání se mohly účastnit jak obce Zlínského kraje, tak i široká veřejnost. Účastníci byly také vyzvány o zaměření se pouze na řešené části, které jsou předmětem jednání. Na veřejném projednání byli všichni seznámeni s účelem a cíli projednání, o svých právech a povinnostech a bylo také vysvětleno způsob podání námitek a připomínek.

Účastníci se podrobně dozvěděli, co je obsahem projednávaného dokumentu, dále se prezentovalo zhodnocení vlivu aktualizace na životní prostředí a účastníci byli také seznámeni s podáními, které byla uplatněna v průběhu řízení o aktualizaci ZÚR ZK a byla doručena do začátku veřejného projednání. Závěrem byl také prostor pro řízenou diskuzi.

Přítomno bylo 59 osob, z toho:

- dotčené orgány 8 (11 osob),
- obce Zlínského kraje 15 (15 osob),
- veřejnost a ostatní 33 osob.

Na veřejném projednání nebyl přítomen nikdo z obcí ze sousedních krajů, žádný sousední kraj ani zástupce veřejnosti.

Pořizovatel připravil rozhodnutí o námítkách a vyhodnocení připomínek. Celkem bylo rozhodnuto o 6 námítkách podaných dle ustanovení §39 odst. 2 stavebního zákona (v platném znění do 31. 12. 2012).

Obce podávaly námítky v těchto uvedených záležitostech:

1.) Nesouhlas s vedením koridoru E1 2x 400 kV přes katastrální území dotčených obcí

- Námítku podala obec Bratřejov u Vizovic, námítka byla zamítnuta.
- Další námítka se také týkala umístění koridoru E1 a koridoru pro vedení na trase Otrokovice – Střelná – státní hranice ČR/SR podána obcí Pozděchov, kdy námítka byla také zamítnuta.

- Obec Střelná uvedla v námitce, že by souhlasila s navrhovanou trasou pro vedení koridoru přes Otrokovice – Vizovice – Střelná – hranice ČR/SR pouze za předpokladu přeložení stávajícího vedení VN 110 kV, což by uvolnilo území pro výstavbu. Námitka se také zamítla.

2.) Požadavek týkající se převedení záměru železničního propojení Z01 v úseku Vizovice – Valašská Polanka z návrhu do územní rezervy s žádostí o prověření vhodnějšího variantního řešení a s žádostí o vypuštění koridoru územní rezervy z katastrů dotčených obcí.

- Námitka byla podána obcí Pozdětchov, která požadovala prověření vhodnějšího variantního řešení např. přes Jasenná – Vsetín nebo Vizovice – Horní Lideč, a této první části námitky bylo vyhověno. Druhá část námitky se zamítla, obec požadovala vypuštění koridoru územní rezervy z katastrů obcí Pozdětchov, Prlov, Valašská Polanka, Lužná.

3.) Požadavek uplatnit úkol pro územní plán spočívající v zabezpečení rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu o odpisu zásob výhradního ložiska štěrkopísku na území obce Uherský Ostroh z důvodu ochrany významného zdroje podzemních vod.

- Tuto námitku podalo město Veselí nad Moravou a byla zamítnuta z důvodu, že podání není námitkou k projednávanému dokumentu. (Aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje, 2012, s. 6-11)

Námitka obce Bratřejov

Námitku obce Bratřejov, týkající se vedením koridoru E1 2x 400 kV, v této části práce podrobně rozeberu.

Obec Bratřejov leží ve Zlínském kraji, necelých 7 km východně od Vizovic. Na zasedání zastupitelstva obce dne 30. 5. 2012 se projednávala veřejná vyhláška o veřejném projednání návrhu aktualizace ZÚR ZK včetně Vyhodnocení vlivů návrhu aktualizace ZÚR ZK na udržitelný rozvoj území.

Zastupitelstvo se rozhodlo podat námitku týkající se vedení koridoru E1 přes k.ú. obce Bratřejov u Vizovic. Již v roce 2008 obec podala připomínku k návrhu PÚR ČR, kterou adresovala MMR, aby koridor E1 byl veden mimo katastrální území obce. (ZLÍNSKÝ KRAJ, 2012, s. 2)

Koridor E1 je v PÚR ČR (konkrétně v části elektroenergetika - v bodě 139) vymezen jako koridor pro vedení 400 kV Otrokovice-Vizovice-Střelná-hranice ČR/Slovensko (-Považská Bystrica). Důvodem pro vymezení je územní ochrana umožňující zapojení elektrizační soustavy ČR do evropského systému Union for the Coordination of Transmission of Electricity, z důvodu bezpečnosti dodávek elektrické energie. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2009, s. 55)

Obec Bratřejov schválila v roce 2009 nový územní plán, kde koridor E1 není uveden. Dále v témže roce obec podala vyjádření k aktualizaci ZÚR ZK adresované oddělení územního plánování a stavebního řádu ZK a vyjadřovala nesouhlas se zařazením koridoru přes její katastrální území.

V roce 2011 zaslala obec záporné stanovisko firmě SAG Elektrovod a.s. Brno, která zpracovávala územně technickou studii týkající se nadzemního vedení 2x400kV Otrokovice – Střelná. Důvodem pro nesouhlas vedení koridoru E1 přes katastrální území obce Bratřejov je, že přes obec vedou již dva koridory a to R49 – široký 600m, a železnice. Další koridor by byl v rozporu s udržitelným rozvojem obce Bratřejov.

Proto zastupitelstvo obce před veřejným projednáním aktualizace ZÚR ZK podalo námitku, kde nesouhlasilo ani do budoucna s vedením koridoru E1 přes její katastrální území a zásadně odmítlo zpracování studií a jejich vklady do evidence územně plánovací činnosti. Námitka byla doručena dne 5. 6. 2012 na příslušný odbor Zlínského kraje, tedy v termínu pro uplatňování námitek a připomínek. (ZLÍNSKÝ KRAJ, 2012, s. 2-3)

Součástí aktualizace ZÚR ZK je i odůvodnění ve kterém jsou vyhodnoceny námitky a připomínky uplatněné při pořízení aktualizace.

Námitka obce Bratřejov byla zamítnuta s následujícím odůvodněním:

Koridor E1 je stanoven v PÚR ČR 2008, navíc je tento dokument dle stavebního zákona závazný pro pořizování a vydávání ZÚR kraje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území. Koridor E1 je v aktualizaci ZÚR ZK zajištěn zpracováním územní studie, nikoliv vymezením konkrétního koridoru pro tento záměr. Aktualizace tak stanovuje potřebu zpracování územní studie č. 12 s názvem Prověření elektrického vedení VVN 400 kV Otrokovice – Vizovice - Střelná-hranice ČR/SR, která podrobně prověří územní podmínky pro variantní řešení vedení koridoru. Územní studie vymezená v rozsahu obcí s rozšířenou působností Holešov, Luhačovice, Otrokovice, Valašské Klobouky, Vizovice, Vsetín a Zlín umožní vyhodnocení územních dopadů a nároků navrhovaného záměru a

jeho variant v dostatečném územním přesahu a širších souvislostech. Proto nelze stanovit, kterých konkrétních katastrálních území se záměr dotkne, nelze potvrdit ani vyloučit dotčení katastrálního území obce Bratřejov. Na základě pořízení územní studie bude možné definovat konkrétní území pro tento záměr, které pak lze vymezit další aktualizací ZÚR ZK. (Aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje, 2012, s. 6-7)

Co se týče připomínek, tak z opatření obecné povahy můžeme vyčíst, že bylo podáno 19 připomínek. Nejhojnějšími podavateli připomínek byly obce a to v počtu 9, kraje 2, občanské sdružení 2, dále firmy a veřejnost.

Připomínka Občanského sdružení přátel krajiny Dolní Lhota u Luhačovic

V této části diplomové práce podrobněji rozeberu připomínku Občanského sdružení přátel krajiny Dolní Lhota u Luhačovic. Členové zmíněného občanského sdružení, vlastníci nemovitostí v k.ú. Dolní Lhota u Luhačovic a dále osoby, které podepsaly petici Za záchranu atraktivní lokality Luhačovicka – Lipské v k.ú. Dolní Lhota u Luhačovic podali následující připomínky k aktualizaci ZÚR ZK:

- připomínky proti nedostatečnosti předmětu a obsahu návrhu aktualizace ZÚR ZK,
- připomínky proti nedostatečnosti obsahu a rozsahu veškeré územně plánovací dokumentace ZK, zejména připomínky proti nedostatečnosti obsahu a rozsahu Územní studie „Specifická oblast Luhačovicka a proti nedostatečnosti dokumentu „Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území“.

Součástí připomínky bylo vysvětlení, že územně plánovací dokumentaci je třeba doplnit o skutečnost, že území Lipska leží v CHKO Bílé Karpaty, na úbočí dominanty lázeňské přehrady Kameničné a leží na významné turistické značce, a tato lokalita je pohledově i krajinářsky velmi cenná.

Důvodem proč byla připomínka podána, je chybějící předložení a vyhodnocení variant záměru výstavby trasy VVN 110kV Slavičín - Slušovice v koridoru E 09, který má vést přes lázeňskou oblast v blízkosti Luhačovické přehrady, zahrnující i oblast Lipska v k.ú. Dolní Lhota u Luhačovic.

Podavatelé připomínky se domnívají, že by vybudování koridoru E 09 zničilo estetickou hodnotu krajiny a pohledy do údolí. Proto také připomínka obsahuje návrh na trasy vedení koridoru, které by byly vhodnější pro zachování rázu krajiny. Připomínka zmiňuje již zde

uvedený koridor VVN 400 (Otrokovice-Vizovice-Střelná-hranice SR), do kterého by na této trase mohlo být posilující VVN 110 pro Slavičínsko napojeno.

Zástupci občanského sdružení byli přítomni i na veřejném projednání, kde uvedli, že požadují zapracovat do aktualizace ZÚR i řešení problematiky 110kV (Slavičín – Slušovice).

Podavatelé tedy žádali, aby byla na základě těchto skutečností trasa 110kV vyloučena z aktualizace ZÚR ZK a dále žádali o aktualizaci a revizi několika bodů tohoto dokumentu. Přílohou k jejich připomínce byla podepsaná petice k výše uvedené záležitosti se součtem 175 podpisů.

Jak byla **připomínka** pořizovatelem **vyhodnocena** ukazuje následující odstavec:

Aktualizace ZÚR ZK je pořizována na základě Zprávy o uplatňování ZÚR ZK - období 2008-2010 - je zpracována a projednána v rozsahu měněných částí. Protože za výše uvedené období nevznikly nové podmínky v předmětném území a nebyly zpracovány další podklady záměru, záměr vedení VVN Slušovice – Slavičín tedy není předmětem této aktualizace ZÚR ZK a není jí měněn. Co se týče další části podání, to se vztahuje k jiným dokumentům než k projednávané aktualizaci. (Aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje, 2012, s. 15-16)

Zastupitelstvo Zlínského kraje pak usnesením č. 0749/Z21/12 ze dne 12. 9.2012 vydalo aktualizaci ZÚR ZK, toto usnesení nabylo účinnosti dne 05.10.2012.

4.2 Účast veřejnosti u pořízení nového územního plánu města Zlína

Město Zlín má nový územní plán, který začal platit v lednu roku 2012. Předchozí územní plán platil třináct let. Nový ÚP byl pořízen zejména za účelem dalšího rozvoje města Zlína. Jeho tvorba trvala více než pět let a stála 12 milionů korun. Mezi nejvýraznější změny v územním plánu patří trasa cesty na pravém břehu Dřevnice, která v případě realizace může odvést tisíce aut z centra města, dále vyčlenění 170 hektarů ploch určených k bydlení a to na Klečůvce, ve Štípě, v Prštném nebo v Lužkovicích. Dalším významným záměrem, který může pomoci k rozvoji města je rozšíření sportovně-rekreačního lyžařského areálu, kde investor chce postavit 700 metrů dlouhou sjezdovku. Během tvorby územního plánu se magistrát zabýval připomínkami a námitkami, kterých přišlo cca 300. Veřejnost se mohla zúčastnit projednávání územního plánu na dvou veřejných zasedáních, která se uskutečnila v průběhu roku 2011. (Nový územní plán je přijatý, 2011)

O **pořízení nového územní plánu** pro celé správní území Zlína rozhodlo Zastupitelstvo města Zlína dne 7. 4. 2005 usnesením č. 24/20Z/2005. Pořizovatel zahájil projednání návrhu zadání dle tehdy platného stavebního zákona. Tento návrh zadání byl vystaven k veřejnému nahlédnutí po dobu 30 dnů, kdy veřejnost mohla uplatnit své připomínky. Stalo se tak v době od 3.10 - 3. 11. 2007. Zadání pak bylo Zastupitelstvem města Zlína schváleno 13. 12. 2007 usnesením č. 35/9Z/2007.

Následovalo **zpracování konceptu územního plánu** na základě schváleného zadání a to ve dvou variantách dopravy a ve dvou variantách územních systémů ekologické stability. Pořizovatel konceptu, tedy Magistrát města Zlína, zahájil projednání konceptu ÚP spolu s projednáním posouzení vlivů územně plánovací dokumentace na životní prostředí (SEA) dne 10.9. 2008 oznámením o veřejném projednání.

Veřejnost měla možnost nahlédnout do konceptu již od 1. 10. 2008 a to ve lhůtě 30 dnů. Veřejné projednání se konalo v aule Univerzity Tomáše Bati dne 23. a 24. 10. 2008. Do 15 dnů od konání mohl každý uplatnit své připomínky. Vlastníci pozemků a staveb dotčených návrhem veřejně prospěšných staveb, veřejně prospěšných opatření a zastavitelných ploch a zástupce veřejnosti mohli uplatnit námítky.

Projednání bylo ukončeno 10. 11. 2008, pořizovatel **zpracoval návrh** pokynů pro zpracování návrhu územního plánu Zlín a také na základě výsledků projednání a stanovisek dotčených orgánů zpracoval návrh o výběru výsledné varianty řešení dopravy a územních systémů ekologické stability.

Další fází tohoto procesu bylo **společné jednání k návrhu územního plánu**. Na základě schválených pokynů k dopracování návrhu územního plánu Zlína byl 29. 4. 2010 zpracován návrh územního plánu. Pořizovatel vyhlásil společné jednání, které se uskutečnilo dne 1. 7. 2010 – pouze pro dotčené orgány. Dne 15. 1. 2011 pod č. j. KUZL 84413/2010 ve svém následném stanovisku nadřízený orgán, tedy Zastupitelstvo Zlínského kraje, potvrdilo odstranění nedostatků v Návrhu územního plánu Zlína.

Poslední fází bylo **řízení o upraveném a posouzeném návrhu územního plánu** spojené s veřejným projednáním. Pořizovatel jej zahájil veřejnou vyhláškou na úřední desce Magistrátu dne 31. 1.2011. Veřejnost si mohla veškerou dokumentaci prohlédnout u pořizovatele nebo na elektronické úřední desce města v době od 16. 2. - 22. 3. 2011. Veřejné projednání návrhu ÚP se uskutečnilo 21. 3. a 22. 3. 2011 v aule Univerzity Tomáše Bati. (Magistrát města Zlína, 2011, s. 1-2)

Velkou pozornost v očích veřejnosti budil záměr týkající se nového obchodního centra, které mělo vyrůst ve velmi frekventované oblasti pod sportovní halou.

Občanské sdružení Klidná Březnická bylo jedním z hlavních aktérů prosazující své stanoviska při projednávání nového územního plánu města Zlína. Sdružení vzniklo na podzim roku 2007, kdy se poprvé objevil záměr na výstavbu Společenského a obchodního centra Zlín – tzv. Kaskáda Zlín (dále jen SOC Zlín). Cílem sdružení se stalo najít a využít všechny rozumné možnosti k příznivému ovlivnění budoucí podoby prostoru kolem Březnické ulice, zejména s ohledem na ochranu životního prostředí a kulturních hodnot. (O nás, 2007)

Obrázek 1 Vizualizace výstavby SOC Kaskáda Zlín

(Zahájení výstavy fotografií nového společensko-obchodního centra Zlín., 2007)

Krajský úřad 11. 7. 2007 zveřejnil oznámení o zahájení zjišťovacího řízení SOC Zlín. V té době občanské sdružení zahájilo svou aktivitu. K záměru se vyjádřilo 555 občanů s požadavkem zpracování variantních řešení tak, aby byl objekt umístěn do vhodnějších lokalit. Občanské sdružení sestavilo hlavní důvody nevhodnosti postavit záměr v lokalitě Březnická takto:

- prostor nacházející se poblíž centra má svou hodnotu zejména v tom, že je nezastavěný a zůstává tak v rezervě pro záměry veřejného zájmu. Pro umístění SOC Zlín existují vhodnější lokality a to torzo na Jižních svazích nebo průmyslový areál bývalého Svitů,

- zvýšený automobilový provoz, to povede ke zhoršené dopravní a hygienické situaci v oblasti – hluk, prach, smog,
- likvidace točny MHD, likvidace parkovacích ploch,
- vznik nových pracovních míst avizovaných oznamovatelem, ale zánik menších obchodů či místních provozovatelů služeb,
- vedle zamýšlené stavby, kde má být provozováno multikino stojí Velké kino, není veřejným zájmem, aby tato kulturní památka zkrachovala. (Mach, 2007)

Občanské sdružení během roku 2008 uspořádalo další podpisovou akci, ve které nesouhlasilo se zveřejněnou dokumentací EIA (ze dne 27. 6. 2008), která neobsahovala žádné varianty a zdůvodnění výběru zvolené varianty k ostatním variantám. Krajský úřad dokumentaci EIA vrátil k doplnění. (Mach, 2008)

19. 3. 2010 byla zveřejněna přepracovaná verze dokumentu, veřejnost měla možnost se vyjádřit ve lhůtě jednoho měsíce od zveřejnění. Příznivci občanského sdružení se shodli na tom, že přepracovaná dokumentace EIA je opět nekompletní a stejně jako v roce 2008 neobsahuje zpracování alternativních variant (např. lokalita areálu bývalého Svitů a lokalita Jižní svahy v ulici Okružní), které žádalo 555 občanů ve stanovisku k oznámení a opakovaně 590 občanů ve stanovisku k první dokumentaci EIA. Dále neobsahuje variantu, kterou navíc navrhoval v závěru zjišťovacího řízení Krajský úřad (zmenšenou variantu záměru SOC na ulici Březnická). Klidná Březnická tak předložila desítku nových požadavků, které mají být v záměru doplněny. (Mach, 2010)

V roce 2010 se občanské sdružení velmi aktivně zapojovalo proti výstavbě záměru. Zástupci se účastnili veřejného projednávání Kaskády, podali další vyjádření k posudku záměru SOC Zlín a také se konala další petiční akce proti výstavbě.

V únoru 2011 byly na elektronické úřední desce Magistrátu města Zlína zveřejněny soubory návrhu nového územního plánu. Dne 21. 3. 2011 se konalo veřejné projednávání návrhu nového ÚP města Zlína, kde občanské sdružení podalo námitku prostřednictvím zástupce veřejnosti ve věci plochy č. 529 v lokalitě „U zimního stadionu“, námitka byla podpořena podpisy občanů pod věcně shodnou připomínkou, kterou podepsalo 452 občanů, a současně tak zmocnilo svého zástupce veřejnosti p. Miroslava Macha, aby je zastupoval při pořizování návrhu územního plánu a v řízení o tomto návrhu.

Námitka se týkala nesouhlasu s navrženým vymezením plochy č. 529 a doplňujících podmínek využití této plochy v textové části návrhu územního plánu.

Mezi požadavky patřily:

V tabulce C) 3 – Vymezení ploch přestavby – stanovit konkrétní doplňující podmínky pro využití uvedené plochy, a to:

a) v souladu se závaznými regulativy platného územního plánu města Zlína

- maximální přípustná velikost prodejní plochy v maloobchodních zařízeních ve vícepodlažním objektu 1300 m²,
- minimálně jedno podlaží polyfunkčního objektu věnovat bydlení.

b) v souladu se Soutěžními podmínkami Statutárního města Zlína pro investorskou soutěž na zástavbu v lokalitě pod Sportovní halou (schválenými usnesením Zastupitelstva města Zlína č. XXIV/23Z/2001 ze dne 8.11.2001)

- uspořádání architektonické soutěže dle Soutěžního řádu české komory architektů;
- koeficient zastavění do 0,45;
- maximální zpevněná plocha 0,3;
- minimálně zelených ploch 0,25;
- maximální výška 2 nadzemní podlaží;
- vybudování minimálně 200 parkovacích stání jako kompenzaci za likvidované plochy a pro pokrytí stávajícího deficitu;

Poslední doplnění se týkalo kapitoly D) 1.5 „Statická doprava“ kde je třeba doplnit lokalitu U Zimního stadionu do seznamu, kde jsou navrženy podzemní parkovací plochy.

Tyto podmínky by měli snížit riziko zátěže na životní prostředí v okolí předmětné lokality. (Mach, 2011)

27. 6. 2011 byl vydán dokument Vyhodnocení námitek a připomínek k návrhu územního plánu města Zlína. Námitce, kterou Klidná Březnická podala, se vyhovělo jen částečně. Plocha bude ponechána jako návrhová s využitím SO.1 – plochy smíšené v centrální zóně s příslušnými podmínkami funkčního využití. Do specifických podmínek využití bylo doplněno: Max. přípustná výška 2NP, stanovení optimálního koeficientu zastavěnosti plochy,

podmínka využití plochy - zpracování územní studie. (Vyhodnocení připomínek a námitek k návrhu územního plánu města Zlína, 2011)

Občanské sdružení však s vyjádřením nesouhlasilo a prostřednictvím zástupce veřejnosti podalo další námitku vztahující se k opakovanému veřejnému projednání návrhu nového územního plánu města Zlína. Obsahem námitky byla žádost, aby námitky ze dne 21. 3. 2011 byly považovány za platné také ve vztahu k upravenému návrhu ÚP, který měl být projednán dne 26. 9. 2011 a nesouhlas s tím, jak byly námitky vypořádány. (Mach, 2011)

Ve dnech 26. – 27. 9. 2011 se konalo opakované veřejné projednání návrhu ÚP města Zlína z důvodu podstatné úpravy tohoto návrhu, ke které došlo na základě projednání návrhu s veřejností. (Veřejná vyhláška, 2011)

Během roku 2012 se investorská firma ECM, která měla záměr zrealizovat, dostala do konkurzu. Pozemky od města Zlína v roce 2006 koupila její dceřiná společnost Graslon za 80 milionů korun. Do této situace se vložilo město a požadovalo odkoupit pozemky zpět. Hrozilo, že by pozemek zůstal bez využití, nebo by ho nový majitel mohl využít k neznámým účelům. Nyní už je pozemek v rukou města Zlína. Paradoxem je, že si na tento odkup město muselo 80 milionů korun půjčit. (Libiger, 2013)

Dne 20. 12. 2012 Krajský úřad Zlínského kraje, odbor územního plánování a stavebního řádu rozhodl ve zkráceném přezkumném řízení o zrušení několika ploch územního plánu, mezi nimiž byla plocha SO.1 č. 529 pod Zimním stadionem. Na ty části správního území, v nichž je zrušen územní plán, je pohlíženo jako na území bez územního plánu a pořizovatel by měl tento stav řešit jako svou prioritu. (Zrušující ustanovení, 2012)

4.3 Rozhovor se zástupcem občanského sdružení Klidná Březnická

Rozhovor poskytl předseda občanského sdružení Klidná Březnická pan. Miroslav Mach. Otázky jsou zaměřeny na doplňující informace k analyzovanému případu. Individuální rozhovor proběhl prostřednictvím emailu.

1. Ve dnech 26. – 27. 9. 2011 se konalo druhé veřejné projednání územního plánu města Zlína. Vaším sdružením byla opakovaně podána námitka, kde jste nesouhlasili s vypořádáním první podané námitky.

a) Byl někdo za Vaše sdružení na projednání přítomen?

Ano, na veřejném projednávání dne 26.9.2011 jsem byl přítomen a se mnou i několik dalších členů našeho občanského sdružení. Při diskusi jsem jako zástupce veřejnosti (ve smyslu § 23 stavebního zákona) vystoupil a kritizoval návrh podmínek využití plochy č. 529 „U Zimního stadionu“ v upraveném návrhu územního plánu. Vadilo nám, že magistrát nevyhověl našim námitkám, přitom však v písemném vypořádání nepravdivě uváděl, že nám vyhověl částečně.

b) jak byla již podruhé Vaše námitka vypořádána?

Co se týče naší ústní námitky, tak ústní odpověď pověřených pracovníků magistrátu byla zmatečná. Důležitější ovšem je, jak magistrát vypořádal naše písemné námitky ve vydaném opatření obecné povahy. Zde bohužel magistrát všechny naše námitky zamítl.

2. Během roku 2012 se dostala firma ECM do konkurzu. Pokud by se tak nestalo - jaké plány/kroky byste proti záměru ještě podnikli?

Zamýšleli jsme, v koordinaci s majiteli dotčených nemovitostí, podání žaloby proti novému územnímu plánu a pokud by se investor pokoušel získat nějaké rozhodnutí, byli jsme připraveni k účasti ve správních řízeních.

3. Jaká byla komunikace s tehdejšími zastupiteli, byli vstřícní a ochotní si vyslechnout vaše podnětné návrhy, nebo naopak projevíli nezájem?

Komunikace se zastupiteli byla slabá. Do komunálních voleb v roce 2010 vládla koalice v čele s ODS a ČSSD, která záměr jednotně podporovala, přičemž slabou opozici případ moc nezajímal, nemělo tedy ani smysl někoho přesvědčovat, prostě nebyl zájem. Po komunálních volbách bylo nové vedení města o něco vstřícnější, avšak tvrdilo, že je vázáno smlouvou s investorem.

4. Nyní je lokalita Březnická opět ve vlastnictví města, jaké jsou budoucí plány Vašeho sdružení a jak byste si přáli tuto lokalitu využít?

Využití pozemků je dispozičním právem vlastníka a občanské sdružení jej těžko může pozitivně ovlivnit. Ve sdružení na to nemáme jednotný názor. Osobně si myslím, že pozemky pod Zimním stadionem jsou většinou dobře využity (zejména parkoviště, točna a odstavné plochy MHD), pouze jižní část (bývalý autobazar) by si zasloužila podstatnější změnu, aby nepůsobila tak zpustle.“ (Mach, cit.25.7.2013)

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ A NÁVRHY TÝKAJÍCÍ SE INFORMOVANOSTI O ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ

Dotazníkové šetření bylo provedeno mezi občany města Zlína. Účelem dotazníku bylo zjistit informovanost občanů o základních pojmech územního plánování a znalost možnosti zapojit se do těchto procesů. Závěrem dotazníku se pár otázkami věnuji konkrétnímu zámeru, který byl popsán v předcházející kapitole. Zde bylo cílem zjistit, jak občané sledují dění ve svém městě a jestli jsou ochotni se zapojit.

Kombinovala jsem jak metodu terénního šetření, která byla zvolena zejména u starších občanů, tak formu internetového dotazníku.

Celkem se průzkumu zúčastnilo 200 občanů města Zlína. Z toho:

- 96 mužů,
- 104 žen.

Následující tabulka přehledně ukazuje věkové kategorie, pohlaví a vzdělání všech zúčastněných osob. Snahou bylo pokrýt všechny věkové kategorie a dosáhnout odpovědí u všech možných forem vzdělání. Respondentům byly položeny uzavřené otázky s možností odpovědi ano/ne či výběrem z možností U otázky č. 5 je doplňující otevřená podotázka.

Tabulka 2 Přehled vzdělanostní a věkové kategorie respondentů

Věk a pohlaví Vzdělání	18-25		26-40		41-60		61 a více	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	ženy
základní	4	2	-	-	-	-	-	1
výuční list	10	5	7	2	13	5	4	3
maturita	16	23	18	24	6	14	3	3
vysokoškolské	8	5	7	8	1	2	3	2
celkem	34	39	32	34	20	21	10	10

Respondentům byly položeny následující otázky:

1. Zajímáte se o dění ve veřejné správě? Ano/ne

První otázka je velmi všeobecná, nicméně její charakter měl jasně ukázat jak občané vnímají momentální situaci ve veřejné správě. Odpověď se pak odrazila i na dalších otázkách.

Vyhodnocení:

- Ano 71%, tj. 143 občanů
- Ne 29%, tj. 57 občanů

Respondenti co odpověděli, že se o dění ve veřejné správě nezajímají, měli pak možnost zbytek dotazníku nevyplňovat, nikdo z nich však této možnosti nevyužil. Z výsledku odpovědí můžeme vyvodit, že i přes snižující se důvěru v politickou scénu, veřejnou správu, všeobecně se lidé o dění neustále zajímají a je šance, že se i do dění budou aktivně zapojovat.

Zajímavostí jistě je, že nejvíce občanů, kteří odpověděli na tuto otázku „ne“, byli ve věkové kategorii 41-60 let.

2. Umíte vysvětlit pojem územní plán? Ano/ne

Vyhodnocení otázky jasně ukázalo, že lidé vědí o pojmu územní plán a umí jej také vysvětlit. Tomuto pozitivnímu výsledku přičítám právě nedávné přijetí nového územního plánu města, jehož výsledky byly publikovány v místních periodikách.

Vyhodnocení:

- Ano 96%, tj. 192 občanů
- Ne 4%, tj. 8 občanů

3. Víte co jsou to Zásady územního rozvoje kraje? Ano/ne

U této otázky se dala předpokládat nižší znalost tohoto pojmu. Jednak z důvodu, že procesy týkající se ZÚR nejsou medializovány a také z důvodu, že se tento dokument zabývá územně plánovací činností kraje, tedy v širších souvislostech a na větším území. Občané tak nemají pocit, že se jich to bezprostředně týká. Přitom veřejná jednání o aktualizaci

ZÚR Zlínského kraje pobíhala před dvěma lety, a i přes to pojem neznalo přes 60% dotázaných.

Vyhodnocení:

- Ano 39%, tj. 77 občanů
- Ne 61%, tj. 123 občanů

Důležité je u této otázky zmínit, že odpověď neznalo 50% vysokoškolsky vzdělaných lidí z jejich celkového počtu.

4. Víte, kde se můžete seznámit s územně plánovací dokumentací? Ano/ne

S územně plánovací dokumentací se občané mohou seznámit na odboru územního plánování Magistrátu města Zlína nebo na jeho webových stránkách. U této otázky se dala předpokládat vyšší znalost pojmu, i tak jedna čtvrtina dotázaných odpověď neznala.

Vyhodnocení:

- Ano 74%, tj. 149 občanů
- Ne 26%, tj. 51 občanů.

Vyhodnocení této otázky z hlediska informovanosti občanů je uspokojivé. Mezi respondenty s odpovědí „ne“ patří zejména občané, kteří se nezajímají o dění v obci a občané se základním vzděláním, kteří si informace ještě v průběhu vzdělávání mohou doplnit.

5. a) Nahlíželi jste někdy na územní plán města Zlína? Ano/ne

Pokud jste odpověděli ano – z jakého důvodu?

Otázka směřovala k zjištění situace ohledně občana a jeho seznámení se reálným územním plánem. I když téměř všichni dotazovaní tento pojem znali, přesto se ukázalo, že do územního plánu mají tendence nahlédnout jen lidé, kteří bydlí v problematických lokalitách, které jsou územním plánem měněny, což bylo zjištěno pomocí doplňující otevřené otázky.

Vyhodnocení:

- Ano 19%, tj. 38 občanů
- Ne 81%, tj. 162 občanů

Zajímavým jevem je, že na tuto otázku odpovědělo „ano“ 11 občanů ve věkové kategorii 61 a více let.

6. Víte o možnosti zapojit se do procesu územního plánování? Ano/ne

Otázka směřovala konkrétně ke zjištění znalosti o účasti v procesech územního plánování.

Vyhodnocení:

- Ano 33%, tj. 65 občanů
- Ne 67%, tj. 135 občanů

„Ano“, odpovídali občané, kteří v předchozích otázkách se vyjádřili kladně ke znalosti pojmů územní plán a zásady územního rozvoje kraje. Nízké procento u této odpovědi je velmi alarmujícím jevem, zejména z důvodu, že občané přispívají k eliminování negativních následků při přijímání územně plánovací dokumentace a jsou velkým přínosem při její tvorbě.

7. Účastnili jste se někdy osobně veřejného projednání či pořizování aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje nebo Územního plánu města Zlína? Ano/ne

Vzhledem k tomu, že nedávno proběhla jak aktualizace ZÚR, tak se pořizoval nový ÚP města Zlína, cílem otázky bylo zjistit, zda občané reagovali na tyto události.

Vyhodnocení:

- Ano 3%, tj. 6 občanů
- Ne 97%, tj. 194 občanů

Výsledky otázky jasně ukazují, že veřejnost je velmi málo informována o možnosti účastnit se procesů územního plánování. Pokud nebudou takové věci více šířeny a medializovány, tak je téměř nemožné očekávat vyšší občanskou účast.

8. Podali jste někdy k územnímu plánu či zásadám územního rozvoje kraje námitku či připomínku? Ano/ne

Z odpovědí na předchozí otázky se dalo usuzovat, že ani u této otázky nebude výsledek pozitivní směrem k účasti veřejnosti v územním plánování.

Vyhodnocení:

- Ano 6%, tj. 11 občanů
- Ne 94%, tj. 189 občanů

Všech šest občanů z předchozí otázky podalo námitku či připomínku, k nim přibýlo dalších pět lidí z nichž čtyři lidé patřili do kategorie vysokoškolského vzdělání, pátý patřil do věkové kategorie 61 a více let.

9. Slyšeli jste o možnosti zvolit zástupce veřejnosti, přes kterého lze podat námitku? Ano/ne

S předchozí otázkou úzce souvisí otázka, jejímž cílem bylo zjistit znalost zákona, který obsahuje možnost zvolit si při určitém počtu lidí zástupce veřejnosti a jeho prostřednictvím pak uplatnit námitku.

Vyhodnocení:

- Ano 12%, tj. 23 občanů
- Ne 88%, tj. 177 občanů

Na tuto otázku odpovědělo „ano“ všech 11 lidí, kteří kladně odpovídali na předchozí otázku. Zbýlých 12 občanů bylo velmi různorodých, jak ve věkových kategoriích, tak ve vzdělanostní struktuře.

10. Myslíte si, že účast veřejnosti může zásadně ovlivnit výsledek projednávané záležitosti týkající se územního plánování? Ano/ne

Záměrem otázky bylo získat názor občanů na danou problematiku. I když se jedná o subjektivní pocity lidí, vypovídá to i o tom, jak občané vnímají veřejnou správu a veřejné dění. Vyhodnocení jasně ukázalo, že lidé nemají důvěru k veřejné správě, a podnítit jejich participaci bude velmi složité.

Vyhodnocení:

- Ano 16%, tj. 42 občanů
- Ne 84%, tj. 158 občanů

Vysokoškolsky vzdělaní respondenti většinou odpovídali „ano“. Dále tuto odpověď zvolili zejména lidé ve věkové kategorii 18-25 let.

11. Slyšeli jste o zamýšlené výstavbě obchodního centra Kaskáda v lokalitě Březnická? Ano/ne

Otázka navazuje na problémy s výstavbou obchodního centra týkající, které jsou popsány v předchozí kapitole. Cílem otázky bylo zjistit povědomí občanů o konkrétním záměru, který měl stát téměř v centru města.

Vyhodnocení:

- Ano 83%, tj. 167 občanů
- Ne 17%, tj. 33 občanů

Vyhodnocení této otázky je velmi uspokojivé, většina z dotázaných o záměru věděla. Pro respondenty, kteří odpověděli „ano“ navazovala další otázka a to:

Souhlasili jste se zamýšleným záměrem? Ano/ne/nevím

Vyhodnocení:

- Ano 37%, tj. 62 občanů
- Ne 50% tj. 84 občanů
- Nevím 13% tj. 21 občanů

Otázka měla za úkol zjistit vlastní názor na zamýšlený záměr. Z výsledků jasně vyplývá, že polovina lidí si nepřála mít další obchodní centrum v centru Zlína. Pro odpověď „ne“ této podotázky navazuje doplňující otázka co je důvodem jejich nesouhlasu.

Z jakého důvodu jste se záměrem nesouhlasil/a?

Vyhodnocení:

- Hluk 15%, tj. 13 občanů
- Smog 19% tj. 16 občanů
- Nárůst dopravy 39% tj. 32 občanů
- Přesun točny MHD 25%, tj. 21 občanů

Z odpovědí lze říci, že nejvíce by občanům vadil nárůst dopravy, zbylé odpovědi jsou velmi vyrovnané.

5.1 Návrhy na rozšíření informovanosti veřejnosti o účasti v územním plánování

1) Zvýšení medializace v tisku

Nejrozšířenější a nejúčinnější metodou jak zapojit veřejnost do procesů územního plánování je zvýšit medializaci chystaných činností v tomto okruhu. Například město Zlín při pořizování nového ÚP velmi málo využívalo místní a regionální tisk či letáky jako formu propagace. Vzhledem k velikosti obce a důležitosti dokumentu je krátká zpráva v měsíčním magazínu města či vývěska na úřední desce zcela nedostačující. Místní periodika o přijetí nového ÚP či aktualizaci ZÚR ZK sice psala, ale většina článků vyšla až po schválení těchto dokumentů. Procesy územního plánování by si zasloužily zvýšenou pozornost periodik po celé České republice.

2) Presentace na webových stránkách

Internet se stal nepostradatelnou součástí života. Jen málokdo v dnešní době k němu nemá přístup. Snad jen u starších lidí by mohl nastat problém s ovládním počítače a internetem. Na druhou stranu jsou většinou tito lidé zvyklí se angažovat do dění v jejich obci a informace si shánějí právě na úředních deskách či v tisku.

U větších měst, obzvláště krajských, je však zdoluhavé číst celou úřední desku. Proto by bylo vhodným řešením zřídit webové stránky jako nástroj k oslovení veřejnosti. Obsahem stránek by měla být prezentace dění v územním plánování. Odkaz na zřízený web by se umístil na stránky města či kraje, dále by se odkaz mohl objevit v tisku a také v letácích vyvěšených na lidmi frekventovaných místech jako zastávky, obchody, v prostředcích městské hromadné dopravy či na náměstí.

Webové stránky by měly být přehledné a stručné, zejména by pak měly obsahovat následující údaje:

- základní informace o pojmech územního plánování a nejdůležitější součástí je vysvětlení jak se mohou lidé do územního plánování zapojit,
- proces přípravy daného dokumentu,
- textovou a grafickou část dokumentu,
- aktuality,
- seznam veřejných projednání,
- kontakt na pověřenou osobu, které by veřejnost mohla klást otázky,
- součástí by mohl být krátký informační letáček o možnostech zapojit se do procesu územního plánování k vytisknutí, aby občané měli možnost mít informace přehledně i na papíře
- bonusem by mohly být záznamy z besed, veřejných projednání a dokumenty k tomu související.

3) Informační setkání

K rozšíření informovanosti by jistě přispěla setkání veřejnosti s odborníky, respektive s projektanty daného dokumentu. Nejlepším řešením by bylo několik setkání, která by pokryla co nejširší části území, v kterém se plán či projekt projednává a to z důvodu, aby nebyli limitováni lidé, kteří nebydlí přímo v centru dění. Účelem těchto informačních schůzek by mělo být seznámení veřejnosti s chystanými plány, změnami a to vše ještě před veřejným projednáním. V jednotlivých částech území by lidem bylo vysvětleno jaké změny se chystají a jak tyto změny mohou ovlivnit místo, kde žijí.

4) Zřízení informačního centra

Dle charakteru dokumentu by příslušný úřad měl zřídit informační centrum, kde by veřejnost v určitých úředních hodinách mohla klást své dotazy a dostat další potřebné informace. K zřízení informačního centra by mohla posloužit jakákoliv konferenční místnost v budově příslušného úřadu, který je pořizovatelem daného plánu či dokumentu v územním plánování.

5) Občanská sdružení

Být členem občanského sdružení, které jednotně vystupuje za společné cíle, je výhodnější než vystupovat sám za sebe. Mezi výhody patří větší váha hlasu, dále se snadněji získávají hlasy např. pro zmocnění zástupce veřejnosti a snadněji se pak v kolektivu zpracovávají námítky, je zde eliminováno riziko chyby. V posledních letech popularita zakládání občanských sdružení stoupá a je to velkým pozitivem pro oblast účasti veřejnosti v územním plánování.

6 ZHODNOCENÍ SOUČASNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY A APLIKAČNÍ PRAXE A NÁVRHY NA JEJICH ZLEPŠENÍ

Po analýze konkrétních případů týkající se účasti veřejnosti při aktualizaci Zásad územního rozvoje Zlínského kraje lze dojít k několika poznatkům:

a) Nejvíce se k aktualizaci ZÚR vyjadřovali zastupitelstva obcí prostřednictvím námítky či připomínky.

Zde docházelo často k chybné terminologii ze strany obcí, které mnohdy podávaly námítku, která však posléze byla vyhodnocena jako připomínka.

Mezi nejčastější důvody pro zařazení námítky do kategorie připomínek patřily tyto:

- podání se týkalo záměru, který není touto aktualizací ZÚR ZK měněn,
- požadavek směřoval do odůvodnění aktualizace ZÚR ZK,
- podání námítky nebylo doplněno ani po výzvě pořizovatele o usnesení rady resp. zastupitelstva.

Zde konkrétně by bylo vhodné vydávat brožury, které by seznámily jak veřejnost, tak obce s možnostmi účasti v co nejjednodušší formě, aby pak nedocházelo k podobným omylům.

b) Nejčastějším obsahem podání byl nesouhlas s vedením koridoru 400 kV Otrokovice - Vizovice – Střelná – hranice ČR/SR přes katastrální území dotčených obcí. Tento koridor nese v PÚR označení E1.

Všechny tyto námítky či připomínky byly zamítnuty z hlavního důvodu a tím je, že PÚR je dle stavebního zákona závazná pro pořizování ZÚR.

Avšak podavatelům bylo oznámeno, že tento koridor je v aktualizaci zajištěn zpracováním územní studie, nikoliv vymezením konkrétního koridoru pro tento záměr. Teprve na základě zpracování územní studie bude možné definovat konkrétní území pro tento záměr, které lze vymezit v další aktualizaci ZÚR. Obce tak mají stále šanci odklonit výstavbu záměru mimo své katastrální území.

Je tedy nutné podotknout, že na úrovni ZÚR nemají občané většinou šanci se svými připomínkami či námitkami uspět a to kvůli závaznosti tohoto dokumentu vůči PÚR.

c) Účast veřejnosti, kde by vystupoval občan jako samostatný jedinec není u ZÚR častá. Do této kategorie spadaly u aktualizace ZÚR ZK pouze čtyři připomínky. ZÚR stanovují zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, takže občan jako jedinec necítí takovou potřebu se do procesu zapojit, pokud se to přímo nedotýká jejich vlastnictví či jeho okolí. Na druhou stranu by mělo být i u takového dokumentu snahou pořizovatele zapojit veřejnost v co největší míře – aby pak nedocházelo k zbytečným pozdějším soudním sporům či odstraňování nedostatků v dané dokumentaci, které může být časově náročné a velmi nákladné.

Co se týče účasti veřejnosti při pořizování nového ÚP města Zlína, tak nejčastěji se od občanů objevovaly připomínky na zařazení určité parcely do individuálních ploch bydlení. Většinou těmto požadavkům nebylo vyhověno z důvodu nevhodných zásahů do krajiny, parcely se nacházely na významných plochách krajinné zeleně. Další nejčastější připomínkou byl nesouhlas s vymezením určité plochy v navrženém rozsahu. Důvodem pro zamítnutí těchto připomínek bylo ustanovení paragrafu 18, odstavce čtyři stavebního zákona. Podrobněji je tento odstavec popsán v teoretické části této práce jako jeden z cílů územního plánování. Vyhodnocení připomínek bylo velmi strohé. Většina připomínek či námitek byla podána individuálně a týkala se pozemku podávající osoby nebo jeho blízkého okolí.

Velmi zajímavá připomínka se objevila na k.ú. Mladcové, kde žadatelka podala připomínku, aby místní silnice byla řešena včetně chodníků, respektive jejich rozšíření v zastavěné části až ke hřbitovu, dále se připomínka týkala výsadby zeleně či stavby protihlukových stěn. Takové podrobnosti do územního plánu nepatří. Toto podání je typickým příkladem neznalosti právního rámce, jak bylo popsáno výše u aktualizace ZÚR.

Analýza případu výstavby záměru SOC Kaskáda jasně ukázala, že stavební zákon zakotvuje právo účastníků, aby jejich připomínky či námítky byly vypořádány, ale zákon už nedefinuje rozsah takového vypořádání a jeho podrobnosti. To se týká vypořádání námítky občanského sdružení Klidná Březnická, které bylo částečně vyhověno, avšak dle předsedy občanského sdružení p. Macha je toto tvrzení nepravdivé. Vyhověno bylo jen v jednom bodě námítky a to maximální výška záměru – 2 nadzemní podlaží, a díky tomuto byla námítka zařazena do sekce částečně vyhověno, což je velmi diskutabilní.

Stejně jako u ZÚR kraje, tak i u ÚP schází zákonné zakotvení možnosti účasti veřejnosti již v prvních počátcích realizace dokumentu. Zapojení veřejnosti již při přípravě návrhu dokumentu může vést k větší transparentnosti. Navíc občané žijící v daném území jsou

nositelé kvalitních podnětů, které projektanti nemusí znát. Je zapotřebí brát účast veřejnosti v územním plánování jako velké pozitivum a ne jako přítěž pro úředníky. Pokud se zaměříme konkrétně na dokument PÚR, tak zde dokonce neexistuje žádné zákonné zakotvení veřejného projednání. Občané mohou podávat připomínky, ale celý dokument si musí prostudovat sami, bez možnosti odborného vysvětlení a konzultace s odborníky.

Celkově lze také poznamenat, že informovanost je nízká nejen u veřejnosti, ale mnohdy i u představitelů veřejné správy.

6.1 Zásadní změny před a po novelizaci stavebního zákona

Novelizace stavebního zákona se politiky územního rozvoje z hlediska účasti veřejnosti dotkla ustanovení paragrafu 33, odstavec 4, kde byla odstraněna pasáž týkající se lhůty pro podání připomínek veřejnosti, která byla dříve stanovena na nejméně 90 dnů. Tato lhůta byla změněna na nejméně 60 dnů ode dne veřejného projednání. Výhodou zkrácení lhůty je zrychlení procesu přijetí dokumentu. Zde nevidím zásadní negativum tohoto zkrácení, vzhledem k tomu, že dokument na národní úrovni by měli sestavovat zejména odborníci, je 60denní lhůta pro podání připomínek dostačující.

Tabulka 3 Změny lhůt u PÚR

	Účastníkem může být:	Lhůta pro podávání připomínek
Před novelizací	každý	90 dnů ode dne zveřejnění návrhu
Od 1.1.2013	každý	60 dní ode dne ve- řejného projednání

Novelizace stavebního zákona se Zásad územního rozvoje kraje z hlediska účasti veřejnosti dotkla zejména ustanovení paragrafu 39, odstavec 2 stavebního zákona. Zde došlo ke změně účastníků, kteří mohou podat námítky proti návrhu zásad územního rozvoje a také ke změně lhůty ve které může být námítka podána.

Tabulka 4 Změny lhůt a účastníků u podání námitek k ZÚR

Námítka	Účastníkem může být:	Lhůta pro podání námítka
Před novelizací	Dotčené obce, zástupce veřejnosti	Nejpozději na veřejném projednání
Od 1.1.2013	Dotčené obce, zástupce veřejnosti, vlastník, správce, oprávněný investor	7 dnů ode dne veřejného projednání

Novelizace se také dotkla podání připomínek, kde byla taktéž prodloužena lhůta pro jejich podání.

Tabulka 5 Změny lhůt u podání připomínek k ZÚR

Připomínka	Účastníkem může být:	Lhůta pro podání připomínky
Před novelizací	každý	Nejpozději na veřejném projednání
Od 1.1.2013	každý	7 dnů ode dne veřejného projednání

Další změny se týkají územního plánu. Nejvýraznější změnou bylo zrušení konceptu, který byl mezistupněm mezi návrhem zadání a návrhem. Díky tomu došlo k rychlejšímu procesu schválení územního plánu. Dle mého názoru koncept jen zbytečně protahoval přijetí územního plánu a dělal tak proces složitější, jak pro veřejnost, tak pro pořizovatele a celý proces byl i cenově nákladnější.

Obdobně jako u zásad územního rozvoje došlo ke změně lhůty, pro podání námitek a připomínek, která byla prodloužena na 7 dnů ode dne veřejného projednání.

Z hlediska účasti veřejnosti došlo ke zkrácení lhůty jen pro podání připomínek k PÚR. Tato změna má jistě nesporné výhody zejména z časového hlediska jejího přijetí. Celý proces se stal přehlednější a méně komplikovaný.

Naopak u ZÚR a ÚP se lhůta pro podání námitek a připomínek prodloužila o týden. Z mého pohledu je toto prodloužení na místě. Veřejnost má možnost ještě po veřejném projednání, kde může získat více relevantních informací a může problém prodiskutovat, si danou situaci v klidu promyslet a zvážit svá stanoviska, což je velké pozitivum.

Novela stavebního zákona zavedla také pojem „oprávněný investor“ což je správce nebo provozovatel veřejné dopravní nebo veřejné technické infrastruktury. Mezi jeho pravomoci patří podávání připomínek či námitek v rámci stanovených podmínek.

6.2 Návrhy na zlepšení právní úpravy týkající se účasti veřejnosti v územním plánování

1) Posílení právního zakotvení účasti veřejnosti v územním plánování

Zapojení veřejnosti do procesů územního plánování je v zákoně vymezeno velmi stroze – a to, že úřad je povinen občany informovat, konání veřejného projednání, a možnost podat námítky či připomínky. Spíše záleží na konkrétním orgánu veřejné správy v jaké míře chce, aby se občané participovali. Vše se tedy odvíjí od ochoty spolupráce orgánu veřejné správy s veřejností.

V této oblasti by bylo vhodné doplnit do stavebního zákona ustanovení, která by jasně stanovovala povinnost úřadů zapojit veřejnost dle stanovených plánů, které by obsahovaly alespoň zajištění komunikace a hlavně motivace občanů, besedy a také terénní výzkum.

Dále bych povinně zavedla vznik pracovní skupiny, která by se skládala z několika odborníků na danou problematiku. Tato skupina by měla za úkol přibližovat občanům veškeré dění týkající se procesů v územním plánování. Tito lidé by neměli být občanům nadřazeni, ale naopak by měli vystupovat jako stejně rovní, aby veřejnost neměla pocit, že jsou úředníkům podřazeni, ale měli by se cítit jako rovnocenní. Vznik pracovní skupiny by měl proběhnout ihned v počátcích návrhu dokumentu územního plánování.

Zákon také nemyslí na zapojení veřejnosti již do fáze tvorby územně plánovací dokumentace. Nyní má veřejnost možnost se vyjádřit až k již hotovým návrhům, což přispívá k větší nedůvěře občanů a ke snížení kvality plánovaných kroků. Proto do právní úpravy územního plánování by mělo patřit takové ustanovení týkající se zapojení veřejnosti do počátků přípravy územně plánovací dokumentace.

2) Konkrétnější vypořádání námitek a připomínek občanů

Vypořádání s připomínkami a námitkami občanů řeší Správní řád v části šesté – Opatření obecné povahy. Zákon neukládá povinnost příslušnému orgánu veřejné správy sepsat odůvodnění u připomínek, dále mnohdy i u námitek je odůvodnění velmi strohé, i když zde zákon ukládá povinnost orgánům vydat písemné vyjádření.

V tomto ohledu by i stavební zákon měl obsahovat ustanovení týkající se podrobností ohledně vypořádání námitek a zejména stanovit písemné odůvodnění i u připomínek konkrétní územně plánovací dokumentace. Pokud občan podá připomínku a nebude mu vyhoveno – je na místě, aby se dozvěděl podrobný důvod takového vypořádání.

3) Politika územního rozvoje

PÚR je dokument na národní úrovni, i proto je jí věnován ve stavebním zákoně samostatný díl 2. Je nutno připomenout, že PÚR je závazná pro pořizování vydávání zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území. Co v právní úpravě zcela chybí je odborné seznámení veřejnosti s jejím obsahem. Zákon nestanovuje povinnost konat veřejné projednání. U dosavadní schválené PÚR proběhla dvě veřejná setkání, a to z vlastní iniciativy úředníků, nicméně povinnost veřejného projednání v právní úpravě chybí. Na druhou stranu zde nevidím nutnost účasti veřejnosti již v počátcích příprav, vzhledem k nadřazenosti a vážnosti dokumentu.

Dále PÚR není vydávána jako opatření obecné povahy, tedy se k ní nevztahuje žádný zákonný postup jak nakládat s připomínkami. V tomto případě by mělo dojít ke konkretizaci jak mají být připomínky vypořádány.

4) Ustanovení § 20, stavebního zákona, odstavec 1

V novele stavebního zákona bylo zrušeno ustanovení § 20, stavebního zákona, odstavec 1 – který ukládal, že písemnosti ve věcech územního plánování se v zákonem stanovených případech doručují veřejnou vyhláškou. Pokud se zveřejňují písemnosti vyvěšením na více úředních deskách, považuje se za den vyvěšení den, ve kterém byla písemnost vyvěšena nejpozději.

Zejména u ZÚR se toto ustanovení uplatňovalo. Nyní se doručování písemností řídí správním řádem, rozhodující je den vyvěšení písemnosti na úřední desce pořizovatele. Dle mého názoru je toto řešení velmi zmatečné a naopak je tím poškozena určitá část veřejnosti, která nepatří do oblasti, kde je úřední deska pořizovatele. Této části veřejnosti jsou tak kráceny lhůty k prostudování daných materiálů a uplatňování svých práv. Vzhledem k tomu, že se lhůty pro podávání připomínek a námitek prodlužovaly, a občané tak mají delší čas na rozmyšlenou, je dle mého názoru tento krok špatným řešením.

5) Vzdělávání úředníků

S nízkým zájmem o účast v územním plánování souvisí i mnohdy nezájem úředníků a jejich nízká snaha o to, aby se občané pořizování dané dokumentace zúčastnili. V tomto ohledu by bylo vhodné doplnit vzdělávání úředníků i o téma participace veřejnosti. Vzdělávání by mohlo být financováno z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

ZÁVĚR

Diplomová práce přináší ucelený přehled o základních pojmech týkajících se územního plánování a možností veřejnosti účastnit se těchto procesů. Práce přináší poznatky o konkrétních situacích účasti veřejnosti ve Zlínském kraji a městě Zlíně, dotazník o informovanosti veřejnosti, jejich zhodnocení a návrhy ke zlepšení aktuální situace.

Účast veřejnosti v územním plánování je v současné době v českých podmínkách nepříliš známým a diskutovaným pojmem. Chybí zde jak zkušenosti s participací občanů v této oblasti, tak i větší vůle úředníků zapojit veřejnost do těchto procesů. S tím souvisí i nedokonalosti v právní úpravě účasti veřejnosti.

V posledních letech se o participaci veřejnosti mluví častěji, jsou vydávány příručky a publikace, které mají za úkol seznámit veřejnost o možnostech zapojit se. V této věci se však angažuje zejména Ministerstvo pro místní rozvoj, konkrétně odbor územního plánování, na regionální a nižší úrovni tyto činnosti a propagace chybí. Situace se zlepšuje a zejména větší města vykazují větší snahu vtáhnout veřejnost do dění územního plánování.

V diplomové práci jsem se věnovala situacím účasti veřejnosti ve Zlínském kraji a městě Zlíně. Zde byly objeveny nedostatky a mezery v zapojování veřejnosti. Dle provedených analýz dva důležité dokumenty územního plánování byly projednávány s veřejností, ale účast zdaleka nebyla optimální a propagace těchto procesů byla minimální. Jak už bylo řečeno výše, velmi tomu napomáhají nedostatky v právní úpravě.

Je třeba si uvědomit, že zapojení občanů umožňuje kvalitnější výslednou podobu plánů či jakýchkoliv projektů územního plánování. Občané znají své okolí ve kterém žijí, a jsou tedy schopni podat přínosné podněty k chystaným záměrům. Široká veřejnost by tak měla být nedílnou součástí těchto procesů.

K vyššímu a účelnějšímu zapojení veřejnosti je však třeba naučit úřady či instituce komunikovat s občany a zejména převést teoretické znalosti o participaci z literatury do praxe. Občané by měli být bráni jako rovnocenný partner plánování a ne jako přítěž úředníků. Přínosem zapojení veřejnosti není jen kvalita chystaných záměrů, eliminace rizik spojených s chybami, ale také je to možnost, jak zvýšit u občanů důvěru ve veřejnou správu.

Dle vyhodnocení dotazníkového šetření se také ukázalo, že veřejnost o dění ve veřejné správě má zájem a je ochotná se na něm podílet, nicméně nízká informovanost zapříčiňuje nízkou účast a nevědomost lidí.

Zapojení veřejnosti do procesů územního plánování je zatím teprve v počátcích. Nabízí však řadu možností a má velký potenciál v tom, jak pozitivně můžeme ovlivnit prostředí a okolí ve kterém žijeme. Uvedené návrhy by napomohly současnou situaci v našem kraji a městě zlepšit, a měly by se stát součástí každého plánování po celé republice. Posílení právního zakotvení účasti veřejnosti bude jistě složité, ne-li téměř nemožné, alespoň tedy úřady by si měly uvědomit důležitost tohoto tématu a s občany více spolupracovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické publikace

BÁRTOVÁ, Hana a Miroslav RŮŽIČKA, 2008. *Územní plánování a doprava*. 1. vyd. Praha: ABF - Arch, 128 s., [12] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-86905-48-8.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KÁŇA, Pavel, 2010. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol*. 3., aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 352 s. ISBN 978-80-7225-319-7.

MAIER, Karel, 2012. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

MAREK, Karel a Petr PRŮCHA, 2009. *České stavební právo v evropském kontextu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 451 s. ISBN 978-80-210-4958-1.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2009. *Politika územního rozvoje České republiky 2008*. 1. vyd. Brno: GRAFEX, s.r.o., 90 s. ISBN 978-80-87318-04-1.

PRŮCHA, Petr, 2004. *Veřejná správa a samospráva*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 241 s. ISBN 8086775038.

Internetové zdroje

JARMIČ, Libor a Vendula ZÁHUMENSKÁ. *EKOLOGICKÝ PRÁVNÍ SERVIS. O územním plánování stručně a jasně aneb kdy a jak se efektivně zapojit*[online]. 2010 [cit. 19.4.2013] Dostupné z:

http://www.eps.cz/sites/default/files/publikace/o_uzemnim_planovani.pdf

LIBIGER, Milan. Park, hřiště nebo škola? Zlín řeší, co s pozemky pod Kaskádou Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/zlin-ziskal-pozemky-pod-obchodnim-centrem-kaskada-fs1-domaci.aspx?c=A130314_1899860_zlin-zpravy_ras. *Idnes.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-07-25]. Dostupné z: Park, hřiště nebo škola? Zlín řeší, co s pozemky pod Kaskádou Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/zlin-ziskal-pozemky-pod-obchodnim-centrem-kaskada-fs1-domaci.aspx?c=A130314_1899860_zlin-zpravy_ras

MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA. *Odůvodnění: Návrhu územního plánu Zlína dle § 53 odst. 5 stavebního zákona zpracované pořizovatelem* [online]. 2011 [cit. 4.7.2013]. Dostupné z: <http://www.klidna-breznicka.cz/up/ud2/04-oduvodneni-porizovatele.pdf>

MACH, Miroslav. Zjišťovací řízení pro Společenské a obchodní centrum Zlín - Březnická. In: *Klidná Březnická* [online]. 2007 [cit. 2013-07-25]. Dostupné z: <http://klidna-breznicka.cz/spolecenske-a-obchodni-centrum-zlin-breznicka.php>

MACH, Miroslav. Stanovisko občanů k dokumentaci EIA pro záměr Společenské a obchodní centrum Zlín - Březnická. In: *Klidná Březnická* [online]. 2008 [cit. 2013-07-25]. Dostupné z: <http://klidna-breznicka.cz/stanovisko-obcanu-k-dokumentaci-eia.php>

MACH, Miroslav. Vyjádření k přepracované dokumentaci EIA záměru „Společenské a obchodní centrum Zlín-Březnická“. In: *Klidná Březnická* [online]. 2010 [cit. 2013-07-25]. Dostupné z: <http://klidna-breznicka.cz/vyjadreni-k-prepracovane-dokumentaci-eia.php>

MACH, Miroslav. Námitka zástupce veřejnosti k návrhu územního plánu města Zlína, ve věci plochy č. 529 v lokalitě „U Zimního stadionu“. In: *Klidná Březnická* [online]. 2011 [cit. 2013-07-25]. Dostupné z: <http://klidna-breznicka.cz/namitka-zastupce-verejnosti.php>

MACH, Miroslav. Námitky zástupce veřejnosti k návrhu územního plánu města Zlína, ve věci plochy č. 529 v lokalitě „U Zimního stadionu“ a stížnost. In: *Klidná Březnická* [onli-

ne]. 2011 [cit. 2013-07-25]. Dostupné z: <http://klidna-breznicka.cz/namitka-zastupce-verejnosti-2.php>

NAVRÁTILOVÁ, Alena. *Principy a pravidla územního plánování: Účast veřejnosti v procesu územního plánování* [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, odbor územního plánování, 2009 [cit. 19.4.2013]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/publikace/metodickeprirucky/PDF/Ucast-verejnosti-up.pdf>

Nový územní plán je přijatý. *Zlín - oficiální stránky města* [online]. 2011 [cit. 2013-07-25]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/article/93856.novy-uzemni-plan-je-prijaty/>

O nás. *Klidná Breznická* [online]. [2007] [cit. 2013-06-25]. Dostupné z: <http://klidna-breznicka.cz/o-nas.php>

POVOLNÁ, Vendula. EKOLOGICKÝ PRÁVNÍ SERVIS. *Jak se zapojit do územního plánování: Manuál pro veřejnost i obce* [online]. 2008 [cit. 2.5.2013]. Dostupné z: <http://www.ucastverejnosti.cz/dokumenty/jak-se-zapojit-do-uzemniho-planovani.pdf>

SYNEK, Miloslav, Helena SEDLÁČKOVÁ a Hana VÁVROVÁ. *Jak psát diplomové a jiné písemné práce*. 2002. Dostupné z: <http://fph.vse.cz/att/dp.pdf>

ÚK ČVÚT. *Rešerše* [online]. 2010 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://knihovna.cvut.cz/sluzby/reserse/co-je-reserse.html>

Vyhodnocení připomínek a námitek k návrhu územního plánu města Zlína. 2011. Dostupné z: <http://klidna-breznicka.cz/up/ud2/05-vyhodnoceni-namitek.pdf>

Zahájení výstavy fotografií nového společensko-obchodního centra Zlín. *Stavba Web* [online]. 2007 [cit. 2013-06-26]. Dostupné z: <http://stavbaweb.dumabyt.cz/Kalendar-akci/Zahajeni-vystavy-fotografii-noveho-spolecensko-obchodniho-centra-Zlin.html?akce=zvse>

Základní informace. *Aarhuská úmluva* [online]. [2009] [cit. 2013-05-25]. Dostupné z: <http://www.ucastverejnosti.cz/cz/zakladni-informace/>

ZLÍNSKÝ KRAJ. *Námítky a připomínky uplatněné v řízení o aktualizaci ZÚR ZK* [online]. 2012 [cit. 20.5.2013]. Dostupné z: www.kr-zlinsky.cz/docs/clanky/dokumenty/4157/p01-09-namitky-a-pripominky-uplanene-v-rizeni-o-a-zur-zk.pdf

Zrušující ustanovení. 2012. Dostupné z: www.zlin.eu/upload.cs/d/db6aad15_0_zrusujici_ustanoveni.pdf

Právní předpisy:

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění)

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 114/1992 Sb., zákon o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Opatření obecné povahy a veřejné vyhlášky:

Aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje. In: 2012, 0749/Z21/12. Dostupné z: www.kr-zlinsky.cz/docs/clanky/dokumenty/4187/zaznam-z-verejneho-projednani-azurzk.pdf

Veřejná vyhláška: Řízení o návrhu Územního plánu Zlína - opakované veřejné projednání.
In: 2011, MMZL 2257/2005. Dostupné z: <http://www.klidna-breznicka.cz/up/ud2/01-verejna-vyhlaska.pdf>

Rozhovor:

Mach, Miroslav: Občanské sdružení Klidná Březnická – předseda [cit.25.7.2013]

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	a jiné
č.	číslo
ČR	Česká republika
EIA	posuzování vlivů na životní prostředí
kV	kiloVolt
k.ú.	katastrální území
MHD	městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PÚR	Politika územního rozvoje
Sb.	sbírky
SEA	posuzování vlivů na životní prostředí - posuzování koncepcí
SOC	společenské a obchodní centrum
SR	Slovenská republika
VVN	vedení vysokého napětí
ÚP	územní plán
ZK	Zlínský kraj
ZÚR	zásady územního rozvoje
§	paragraf
%	procento

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vizualizace výstavby SOC Kaskáda Zlín	43
---	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počet občanů nutných ke zmocnění zástupce veřejnosti	30
Tabulka 2 Přehled vzdělanostní a věkové kategorie respondentů	49
Tabulka 3 Změny lhůt u PÚR	60
Tabulka 4 Změny lhůt a účastníků u podání námitek k ZÚR	61
Tabulka 5 Změny lhůt u podání připomínek k ZÚR	61

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník – Informovanost občanů města Zlína o územním plánování.....76

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dotazník – Informovanost občanů města Zlína o územním plánování

Vámi vybranou odpověď zakroužkujte.

Pohlaví:	muž	žena		
Věková kategorie:	18-25	26-40	41-60	60 a více
Dosažené vzdělání:	základní	výuční list	maturita	vysokoškolské

- 1. Zajímáte se o dění ve veřejné správě? ano / ne**
- 2. Umíte vysvětlit pojem územní plán? ano / ne**
- 3. Víte co jsou to Zásady územního rozvoje kraje? ano / ne**
- 4. Víte, kde se můžete seznámit s územně plánovací dokumentací? ano / ne**
- 5. a) Nahlíželi jste někdy na územní plán města Zlína? ano / ne**
Pokud jste odpověděli ano – z jakého důvodu?
- 6. Víte o možnosti zapojit se do procesu územního plánování? ano / ne**
- 7. Účastnili jste se někdy osobně veřejného projednání či pořizování aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje nebo Územního plánu města Zlína? ano / ne**

8. Podali jste někdy k územnímu plánu či zásadám územního rozvoje kraje námitku či připomínku? ano / ne
9. Slyšeli jste o možnosti zvolit zástupce veřejnosti, přes kterého lze podat námitku? ano / ne
10. Myslíte si, že účast veřejnosti může zásadně ovlivnit výsledek projednávané záležitosti týkající se územního plánování? ano / ne
11. Slyšeli jste o zamýšlené výstavbě obchodního centra Kaskáda v lokalitě Březnická? ano / ne

11 b. Souhlasili jste se zamýšleným záměrem? ano/ ne / nevím

Pokud jste odpověděli na č. 11 b „ne“ z jakého důvodu jste se záměrem nesouhlasil/a?

- Hluk
- Smog
- Nárůst dopravy
- Přesun točny MHD